

Xəbər
Taksi sürücüsü
gənc qızın
boğazını
kəsib
öldürdü -
təfərrüat
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28-29 may 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 115 (7285) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularının xatirəsi bizim qəlbimizdə yaşayır”

Prezident İlham Əliyev 28 May Respublika Günü münasibətilə keçirilən rəsmi qəbulda iştirak etdi; AXC-nin şərəfinə ucaldılmış abidənin önünə ekilil qoydu

yazısı səh.5-də

101 yaşlı Cümhuriyyətimiz

yazısı səh.3-də

Azərbaycanda aparılan islahatlar və Trampın gözləntisi

yazısı səh.4-də

Avropa İttifaqının komissarı Azərbaycana gələcək

yazısı səh.2-də

İsgəndər Həmidov əməliyyat olunub

yazısı səh.6-də

Sabah Bakıda möhtəşəm final olacaq: hazırlıqlar başa çatıb

yazısı səh.13-də

İrəvanla Xankəndi arasında uçurum dərinləşir - “miatsum” şousu

yazısı səh.11-də

Xalq şairinin imtiyazları - fəxri adların faydaları, dünya təcrübəsi...

yazısı səh.12-də

“Xərçəngin müalicəsi tapıldı” iddiaları - uydurma, yoxsa...

yazısı səh.15-də

Ramazan ayının 23-cü günü

İftar 20.17 İmsak 03. 27-dək (QMI)

23-cü günün duası: “İlahi, bu gün mənim günahlarımı təmizləyib, çirkin və eyibli işlərdən pak et! Qəlbimi belə bir gündə qəlblərə aid olan təqva ilə imtahan et! Ey, günahkarların tövbəsini Qəbul Edən!”

İftar duası: “Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla”.

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

ERMƏNİ QADIN İNANCLI TALİŞ XANIMI KİMİ TƏQDİM OLUNDU - ŞOK DETALLAR

Separatçılardan talış xalqına həqarət; Ermənistan xüsusi xidmətinin istifadəsində olan Fəxrəddin Abbaszadə “Talışstan Milli Televiziya” layihəsinə yüngül əxlaqlı qadını azərbaycanlı adı ilə cəlb edib; Marieta Vartanyan necə İlhamə Cəfərzadə oldu...

yazısı səh.9-da

Ermənistanın iki “adaxlısı”! ABS, yoxsa Rusiya?

İrəvanı çətin dilemmadan yalnız Qarabağ konfliktinin həlli, Azərbaycan və Türkiyə ilə anlaşma xilas edə bilər; **Qərb nəşri:** “Paşinyan Bakının təklifini qəbul etməyə hazırlaşır...”

yazısı səh.8-də

Aydın Mirzəzadə:
“Müəyyən qüvvələr Rusiya ilə aramızda problem yaratmağa çalışır”

yazısı səh.3-də

Pərviz Heydərov:
“Dövlətin vergi siyasətinin təkmilləşdirilməsi 3 tərəfə xidmət etməlidir”

yazısı səh.10-da

Sabir Rüstəmxanlı:
“Ramil Səfərov haqda bu sözü dilə gətirmək milli şüursuzluqdur, korluqdur”

yazısı səh.7-də

“Səfirlərin maaşı yaşadığı ölkədəki qiymət standartlarından da asılıdır”

Tofiq Zülfüqarov: “Azərbaycan bu məsələdə tələb olunan mövqeyi sərgiləyir”

Azərbaycanın Yaponiyadakı səfiri Gürsel İsmayılzadənin səfirlərimiz sırasında ən yüksək maaş aldığı məlum olub. Bu barədə yeniavaz.com xəbər verir. Məlumatda qeyd olunur ki, Azərbaycan prezidentinin 25 sentyabr 2012-ci il tarixli sərəncamına uyğun olaraq ölkəmizin Yaponiyadakı səfiri ay ərzində 645000 yen (5860 dollar) maaş alır.

Bu xəbərindən Azərbaycan səfirlərinin maaşları, bunun necə formalaşdığı, ölkələrarası fərqlərin olub-olmadığı yönündə müzakirələr açılıb.

Səbiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov üslubların şəklində səfirlərin maaşlarının formalaşdığını qeyd etdi: “Müxtəlif ölkələrdə maaşların miqdarı məxfi informasiya sayılır. Bu baxımdan rəqəmləri deyə bilməyəcəm. Amma hansı üslubda bunun formalaşdığını deyə bilərəm. Burada müxtəlif üslublar var. Bəzi yerlərdə maaşlar yüksəkdir. Amma xərclər var ki, maaşa daxildir. Diplomatlar üçün bizdə xidməti maşınların sığortası və istifadəsi dövlət tərəfindən ödənilir. Lakin bir hissə də var ki, maaş şəklində diplomata verilir. Maaşlar fərqlidir. Burada ən çox səfirin olduğu ölkədəki qiymətlər nəzərə alınır, eyni zamanda yaşayış üçün hansı miqdarda vəsaitin olması da diqqətdədir. Bildiyiniz kimi, Yaponiyada qiymətlər çox yüksəkdir. Bu baxımdan oradakı səfirin maaşının hansı miqdarda olduğunu söyləmək çətindir. Ola bilsin ki, maaş orada yüksəkdir. Avropa İttifaqı ölkələrində bildiyim qədər hər yerdə maaşlar eyni səviyyədədir. Amma digər ölkələrdə fərqlənir. Bu, Nazirlər Kabinetinin qərarı əsasında tənzimlənir. Azərbaycanın qonşuluğunda olan ölkələrdə dövlətimizi təmsil edən səfirlərin maaşları barədə də dəqiq informasiya verə bilmərəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycan diplomatlarının maaşları digər ölkələrə nisbətən elə də deyil. Bəzi ölkələrdə təbii olaraq orada maaş yüksək səviyyədə olur. Şərti olaraq deyirəm ki, üslublardan biri Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üslubudur. Digər üslubun isə dəqiq adını deyə bilmərəm. Düşünürəm ki, maaşlar normal səviyyədədir. Bu da tələb olunan vəsaitdir. Diplomat və ya səfir təbii ki, yaxşı səviyyədə yaşamaq istəyir. Onu da deyim ki, xidməti maşınlar da yüksək səviyyədədir. Məsələn, mənə olan xidməti maşın bir standart kimidir. Heç Almaniya səfirində belə bu cür xidməti maşın yoxdur. Bizə o da lazımdır ki, nümayiş etdirəndə yaxşı səviyyədəki həyat tərzi göstərək. Bunlar iş üçün lazım olan məsələlərdir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan bu məsələdə tələb olunan mövqeyi sərgiləyir”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Bu il Azərbaycanı 848 min xarici vətəndaş ziyarət edib

2019 -cu ilin aprel ayında Azərbaycana gələn əcnəbilərin sayı 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8.9% və ya 19.4 min nəfər artaraq 238 min nəfərə çatıb.

Dövlət Turizm Agentliyindən ONA-ya verilən məlumata görə, ən böyük artım 22% olmaqla (10.2 min) Gürcüstandan gələn ziyarətçilərin arasında müşahidə olunub.

BƏƏ (16.2%), Səudiyyə Ərəbistanı (101.3%) və İsraildən (70.1%) gələn qonaqların sayının artması ilə Yaxın Şərqi regionundan 30 min xarici vətəndaş gəlib, bununla da 12% artım baş verib.

Cənubi Asiyadan Hindistan, Orta Asiyadan isə Türkmənistan müvafiq olaraq 95% və 144% artımla diqqət çəkir. Ümumilikdə Cənubi (35.4%) və Orta Asiyadan (44.2%) gələn səyahətçilərin sayı yüksək sürətlə artmaqdadır.

Türkiyədən gələn səyahətçilər üçün 10% artım müşahidə olunub - apreldə bu ölkədən gələnlərin sayı 25.2 min nəfər təşkil edib.

Yekun olaraq, 2019-cu ilin ilk dörd ayının nəticələrinə görə, Azərbaycanı ziyarət etmiş əcnəbilərin sayında artım mövcuddur. Belə ki, 2018-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə xarici qonaqların sayı 2 min nəfər artıb və hesabat dövrü ərzində ölkəni ümumən 848 min xarici vətəndaş ziyarət edib.

Millət vəkili Şamaxıda iftar süfrəsi açdı

Mayın 26-da Şamaxının millət vəkili Elxan Süleymanovun iştirakı və dəstəyi ilə Şamaxı şəhərində dindarlar üçün iftar süfrəsi açılıb. Qeyd edək ki, ənənəyə uyğun olaraq artıq doqquzuncu ildir ki, millət vəkili Elxan Süleymanovun adından Şamaxı şəhərində və rayonun kəndlərində iftar süfrələri açılır.

Şamaxı şəhərindəki «Cümə» məscidində açılan budəfəki iftar süfrəsində rayon icra

dindarları olmaqla 250 nəfər iştirak edib.

İftardan öncə Ramazan ayının əhəmiyyəti ilə bağlı söhbətlər olub, torpaqlarımız uğrunda şəhid olanlara Allahdan rəhmət dilənib, ruhlarına dualar oxunub.

□ **Musavat.com**

Taksi sürücüsü gənc qızın boğazını kəsib öldürdü - təfərrüat

Yevlax rayonunda kəsinin gənc qızın boğazını kəsərək öldürməsi hadisəsi ilə bağlı bəzi məqamlar üzə çıxdı.

Publika.az-ın xəbərinə görə, Bakı şəhər sakini Alyona Yanqarovanın boğazını kəsərək meyitini Varvara kəndindən keçən su kanalına atan Fərmanov Əhliman İbiş oğlu taksi sürücüsü olub.

İcarəyə götürdüyü avtomobillə Bakı şəhəri Yevlax-Mingəçevir istiqamətində taksi fəaliyyəti göstərən Ə.Fərmanov gənc qıza hücum edərək onun üzərindəki pulları və digər qiymətli əşyaları götürüb. Hadisə vaxtı maşında onlardan başqa heç kim olmayıb. Ə.Fərmanov daha sonra qızın boğazını kəsərək onun öldüyünə əmin olmaq istəyib və meyitini su kanalına ataraq uzaqlaşdı.

Qeyd edək ki, hadisəni törədən şəxs Yevlaxın Qaramanlı kənd ərazi dairəsinə daxil olan Nəmərli kəndində doğulub. Lakin sonradan o, ailəsindən boşanıb və dəluzluq əməlinə görə həbs edilib. Əvvəllər məhkum olunmuş Ə.Fərmanov artıq polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılaraq istintaqa təhvil verilib.

Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Su Polisi bulvarda torla qanunsuz balıq ovlayan şəxsi saxladı

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Nəqliyyatda Baş Polis İdarəsinin Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin əməkdaşları Dənizkənarı Bulvar İdarəsinin ərazisində torla qanunsuz balıq ovlayan şəxsi saxlayıb.

İdarədən ONA-ya verilən məlumata görə, tədbir nəticəsində Mirmehdi Mansurov dənizə tor atmaq istəyən zaman polisler tərəfindən tutulub.

Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin əməkdaşları bu cür balıq tutmağın qanunsuz olduğunu, həmçinin may-sentyabr ayları arasında balıq ovunun qanunvericiliklə qadağan olduğunu və təndəşin diqqətinə çatdırıblar.

Qeyd edək ki, son günlər Bakı Buxtasının bir neçə nöqtəsində balıq ovlamaq üçün yararsız tor hissələri aşkar olunub. Bu isə guya Dənizkənarı Bulvar İdarəsi ərazisində qanunsuz balıq ovunun təşkil edildiyi barədə qeyri-dəqiq informasiyaların yayılmasına səbəb olub. Su Nəqliyyatında Polis İdarəsi vətəndaşların nəzərinə çatdırır ki, həmin torlar Xəzər dənizinin digər hissələrinə tullantı kimi atılan və külək vasitəsilə Dənizkənarı Bulvar ərazisinə gəlib çıxan balıqovlama vasitələridir. Bununla yanaşı, əhalidən Dənizkənarı Bulvar ərazisində balıqçı torları ilə rastlaşdıqları təqdirdə, Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin 012-433-38-02 və 012-433-38-12 nömrələri ilə əlaqə saxlamaları xahiş edilir. Həmçinin idarə əməkdaşları tərəfindən dənizə ölü balıqlar buraxan şəxslərə də qarşı mübarizə gücləndirilib. Bəzi dırnaqarası balıqçılar bilərəkdən insanlar arasında dənizə zəhərli maddələr atıldığını və bu səbəbdən balıqların öldüyü barədə heqiqətə uyğun olmayan məlumatlar yaymağa çalışırlar. Buna səbəb isə həmin şəxslərin qanunsuz balıq ovlama cəhdlərinin qarşısının vaxtında alınmasıdır.

Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən xidməti ərazidə qanunsuz balıq tutan və adı “Qırmızı” kitaba düşən quşları ovlayan şəxslərə qarşı bundan sonra da qanunla nəzərdə tutulan formada ciddi şəkildə mübarizə aparılacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Avropa İttifaqının komissarı Azərbaycana gələcək

Avropa İttifaqının (Aİ) genişlənmə və qonşuluq siyasəti üzrə komissarı Yohannes Hahn iyunun 13-də Azərbaycana gələcək.

Bunu “Report”a Aİ-nin Azərbaycandakı nümayəndəliyi rəhbərinin birinci müşaviri Denis Daniilidis bildirib.

O, Y.Hahnın Bakıda keçiriləcək Azərbaycan - Aİ biznes forumunda iştirak edəcəyini diqqətə çatdırıb: “Səfər çərçivəsində rəsmi şəxslərlə də bir sıra görüşlər keçiriləcək”.

Ukraynada həbsxanadan kütləvi qaçış baş verib

Ukraynanın Odessa bölgəsində Cənub islah koloniyasından 15 məhbus qaçıb.

“Report” xəbər verir ki, məlumatı “Dumskaya” yayıb. Bildirilib ki, məhbuslar həbsxanada yanğın baş verəndən sonra qaçıblar.

Hazırda islah müəssisəsinin ətrafında təcili tibbi yardım, polis və xüsusi təyinatlılar cəmləşdirilib.

Bakıda 17 yaşlı yeniyetmə bıçaqlandı

Bakıda yeniyetmələr arasında dava bıçaqlanma ilə nəticələndi.

«Trend»in məlumatına görə, hadisə paytaxtın Qaradağ rayonu ərazisində baş verib.

Buta qəsəbə sakini, 2002-ci il təvəllüdü Xəlilov Rəhim İlqar oğlu ilə həmyaşıdı Şəmiyev Sənan Əlimurad oğlu Lökbatan qəsəbəsindəki 106 saylı orta məktəbin yaxınlığında mübahisə edib. Mübahisə davaya çevrilib və hadisə nəticəsində S.Şəmiyev R.Xəlilova üzərində gəzdirdiyi bıçaqla bir neçə zərbə endirib.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 221.3-cü (Xuliqanlıq, silahdan və ya silah qismində istifadə edilən əşyalarla tətbiq etməklə törədildikdə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Bu gün Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin (AXC) yarandığı gündür. 101 il öncə Məhəmməd Əmin Rəsulzadə və silahdaşları Şərqdə ilk demokratik respublikanı quraraq, tariximizə qızıl hərflərlə şəریفli səhifə yazdılar. AXC türk və İslam dünyasında ilk parlamentli cümhuriyyət və ilk demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət nümunəsidir.

İstiqlal Bəyannaməsinin elan edildiyi 1918-ci ilin 28 may tarixi hazırda Respublika Günü kimi qeyd olunur. 1990-cı ildə Cümhuriyyət Günü'nün dövlət bayramı kimi qeyd edilməsi barədə qərar verilib.

AXC xalqımızın dövlətçilik salnaməsinin ən parlaq səhifələrindən birini təşkil edir. Demokratik respublikamızın yaradılması və milli dövlət quruculuğunun bərqərar edilməsi xalqımızın suverenliyinin təmin olunmasında, tarixi yaddaşının formalaşmasında müstəsna əhəmiyyət kəsb edib. Cümhuriyyətin yaranması ilə itirilmiş dövlətçiliyimizin bərpası reallaşdı, eyni zamanda xalqımızın tarixində ilk dəfə demokratik prinsiplər əsasında müstəqil Azərbaycan dövlətinin, hökumətinin yaranmasının əsasını qoydu. AXC ölkəmizin milli dövlətçilik tarixində mühüm rol oynamaqla 23 aylıq fəaliyyəti müddətində çox böyük işlər görüb, iqtisadi-siyasi, sosial-mədəni islahatlara təkan verib.

Azərbaycan müvəqqəti hökumətinin ilk başçısı Fətəli Xan Xoyski olub. 10 gün Milli Şura Tiflisdə işlədikdən sonra Gəncəyə köçürüldü. Yalnız 1918-ci ilin sentyabrında Türkiyə ordusunun rəhbərliyi ilə - Bakı daşnak-rus qüvvələrindən təmizləndikdən sonra milli hökumət Gəncədən Bakıya köçüb.

Müstəqil Azərbaycan Cümhuriyyəti qısa ömründə böyük nailiyyətlər və qalibiyyətlər əldə edib. İlk dəfə qadınlara seçim hüququ tanıyan və qadın-kişi

101 yaşlı

Cümhuriyyətimiz

101 il öncə Məhəmməd Əmin Rəsulzadə və silahdaşlarının Şərqdə ilk demokratik respublikanı elan etmələri tariximizə qızıl hərflərlə yazılıb

bərabərliyini təmin edən cümhuriyyətimiz olub. O cümlədən milli ordu, milli pul, demokratlaşma, milli bank, azad seçkilər, beynəlxalq əlaqələr və beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycan istiqlalının rəsmiyyətə tanınması, Azərbaycanın bütövlüyünü təmin etmək, iqtisadi islahat və s. müstəqil Azərbaycan Cümhuriyyəti təmin edib.

Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətini rəsmi surətdə tanıyan ilk dövlət Osmanlı dövləti olub (4 iyun 1918-ci ildə).

1918-ci il 9 noyabr tarixində M.Ə.Rəsulzadənin təklifi əsasında Cümhuriyyətimizin üçrəngli bayrağı qəbul edilib. O zamanda qədar bayrağımız qırmızı rəngdə idi.

Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti gərgin və mürəkkəb ictimai-siyasi şəraitdə cəmi 23 ay fəaliyyət göstərər bildi. Tə-

əssüflər olsun ki, müstəqil Azərbaycan Cümhuriyyəti iki yaşına çatmadan bolşeviklərin hücumuna məruz qalaraq süquta uğradıldı. Sovetlər Birliyi Azərbaycanı məcburi surətdə öz tərkibinə daxil etdi. Bolşeviklər tərəfindən devrilməsinə baxmayaraq, istiqlal ideyası yenilmədi

Müasir Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir. 1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul edilmiş "Müstəqillik haqqında Konstitusiyası"nda qeyd olunur ki, 1920-ci ildə itirilmiş müstəqilliyimiz bərpa olunur. Xalq Cümhuriyyətinin siyasi varisi olmaqla Azərbaycan Respublikası onun bayrağını, gerbini, himnini qəbul etmiş, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qısamüddətli fəaliyyətinin zəngin ənənələrindən istifadə edib.

Hər il olduğu kimi, bu il də ö-

kə müxalifəti Cümhuriyyətimizin qurucusu M.Ə.Rəsulzadənin Novxanıdakı abidəsini ziyarət edəcək.

İlk olaraq, Qarabağ Komitəsi saat 10:00-da abidənin önündə tədbir keçirəcək. Bu barədə komitənin yaradıcılarından olan AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı məlumat verdi. Eyni zamanda Azərbaycan Xalq Hərəkatının təsisçilərindən biri olan T.Abbaslı mayın 25-də "AXH Cümhuriyyət yolunda" adlı bayram tədbiri keçirdikləri üçün AXC-nin yaranması ilə bağlı xüsusi tədbir planlaşdırdıqlarını söylədi.

Müsavat Partiyası saat

12:00-da Rəsulzadənin abidəsi önündə tədbir keçirməyi planlayır. Bu barədə partiyanın İcra Aparatının rəhbəri Gülağa Aslanlı öz feysbuk profilində status paylaşdı. Əsasən AXCP-dən ibarət olan Milli Şura Novxanıya saat 17:00-da gedəcək. Bununla bağlı feysbuk səhifəsində status paylaşan AXCP sədri Əli Kərimli hər kəsi bayram minitində iştirak etməyə çağırıb.

REAL Partiyası gün ərzində səhər saat 8:00-dan axşam 20:00-a qədər marafon təşkil edib. Bu müddət ərzində fərdi şəkildə hər kəs Cümhuriyyət Günü-nə aid istədiyi yerə gedib, çiçək qoyub, bunun da fotosunu çəkib nümayiş etdirəcək. Bu barədə REAL-in icraçı katibi Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat" a məlumat verdi.

■ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Trampın İrana qəzəbinin səbəbi nədir?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Siyasət bir azacıq "demonik" sfera olsa da bu müqəddəs və uca Ramazan günlərində bəlkə onu da qeyd etmək lazım gəlir ki, yalnız şeytan xislətli cəmiyyətlər və yaxud da ölkələr böyürlərində müharibə və fəlakətlərin olmasını istər, bundan faydalanmağın yollarını arayırlar. Biz belə ölkələrdən və cəmiyyətlərdən deyilik, odur ki, qonşu İranın ətrafında cərayan edən hadisələr bizi biganə qoya bilməz.

Düzdür, ABŞ siyasətçiləri, diplomatları və hətta hərbiçiləri demək olar ki, hər həftə bəyan edirlər ki, İranla müharibə başlamaq fikirləri yoxdur.

Amma müharibənin də ən azı bir neçə növü məlumdur: klassik anlamdakı müharibədən, açıq əsgəri savaştan savayı psixoloji və iqtisadi müharibədən də olar ki, bunları indi ümumi adla "hibrid müharibəsi" kimi işarə edirlər və üstəlik, bu sərəyaya son vaxtlarda daha bir müharibə növü də əlavə olunmaqdadır ki, onu da "kiber müharibə" adlandıırırlar.

Hazırda İrana qarşı "hibrid müharibəsi" artan tempdə tətbiq olunmaqdadır; ölkə iqtisadiyyatının demək olar ki, bütün giriş və çıxışları bağlanmışdır, ən əsas, strateji məhsul sayılan və İran büdcəsinə böyük gəlirlər gətirən neftin satışı da nəzarətə götürüldü və artıq fikirlər səslənir ki, ölkə iqtisadiyyatı buna duruş gətirməyəcək. Bəs əsəblər, psixoloji və mənəvi durum necə? Onlar bu qədər gərginliyə davam gətirəcəkmiz? Bax, bunu birmənəli şəkildə demək olduqca çətin.

Əlbəttə ki, İranla savaşa daha çox humanitar miqyasları adamı təlaşlandırır. Gözümüzün önündə Suriya nümunəsi var. Qonşu Türkiyə bir tərəfə, uzaq Avropa belə bundan nə qədər problemlər yaşadı? Böyük bir miqrasiya seli hətta Avropanın siyasi spektrini dəyişəcək nəticələrə gətirib çıxarmadı? Hazırda insanlar təlaşla Avropa Parlamentinə son seçkilərin nəticələrinin elan olunmasını həyəcanla gözləmişlərmi?..

İran da çox milyonlu bir ölkədir. Üstəlik, Suriyadan daha güclü ölkədir və belə bir ölkədə qarışıqlıq yaratmaq üçün sözün əsl mənasında bölgədən tam uzaq bir ölkə olmalısın ki, bunun nəticələri sənə hər hansı bir mənada toxunmasın...

Bu rola ABŞ uğurlu iddiaçı kimi görünür, onu bu bölgədən bütöv bir okean ayırır. Amma Pentaqonda dərk edirlər ki, İrana böyük itkilər yaşatmaq, onu sarsıtmaq cəhdləri bəqarəmiyə as-simmetrik də olmayacaq, bunun da mütləq əks nəticələri ola-cadır. Elə bu səbəbdən də təzyiqlərin mümkün psixoloji nəticələrinin qarşısını almaq üçün bir tərəfdən bölgəyə böyük hərbi güc toplayır, o biri tərəfdən də iqtisadi təzyiqlərin kəsərinə gət-dikcə artırmaqda davam edirlər. Bəli, sözün əsl mənasında bu, əsəb və sinir müharibəsidir və istisna deyil ki, humanitar problemlər tam pik həddinə çatanda artıq əsəbləri cilovlamaq mümkün olmayacaq və o vaxt psixoloji savaş əsl əsgəri savaşa çev-riləcəkdir.

Guya ABŞ-in özündə də İrana baxışda fərqli rəsmi mövqelər var. Guya bu problemə bağlı prezident D.Trampa onun milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə köməkçisi C.Bolton arasında ciddi soyuqluq yaşanır. Di gəl, bizə elə gəlir ki, fikir ayrılıqları taktiki problemlərdə təzahür edir və deyilən budur ki, C.Bolton Venesuelaya da, İrana da daha ciddi və sürətli müdaxilələrin tərəfdarıdır. Amma D.Tramp bunu istəmir, hər iki ölkəni ilk növbədə iqtisadi təzyiqlərlə çökdürməyə çalışır.

İrana qarşı ümumi siyasətə və yaxud münasibətə gəldikdə isə, Boltona qədər də bunlar vardı. Birincisi, qırx il bundan əvvəl, İrandan inqilab nəticəsində teokratik rejim bəqərar olandan, ABŞ bu ölkədən çəkilməyə məcbur olandan sonra Vaşinqtonun ona qarşı permanent təzyiqlər başladı və o, indiyədək davam edir.

İkincisi, Tramp özü də prezidentlik iddiasına düşəndən davim keçmiş prezident B.Obamanın İran siyasətini və bu ölkə ilə əldə olunmuş sazişi tənqid edib, hakimiyyətə gələcəyi təqdirde onu ləğv edəcəyini deyibdir. Bəs onun İrana qarşı siyasətini bu qədər tündləşdirən səbəb nədir?

Əlbəttə, bir çox amillər ola bilər burada - terrora dəstəklə bağlı ittihadlar, ölkənin siyasi sisteminin qərb düşüncəli bir adam tərəfindən qəbul olunmazlığı, İranın rəsmi dövlət ideologiyası, ortaya qlobal və ya alternativ bir ideologiya qoymaq niyyətini...

Bunların hamısı ABŞ-i az və ya çox dərəcədə təhdid edir - hər halda, amerikalılar özləri belə iddia edirlər. Amma daha çox qeyd olunan isə budur ki, Tramp ABŞ-in ən israilpərəst prezidenti sayılır. Düşünürük ki, onun Qüdsə və Colan təpələrilə bağlı verdiyi qərarlar haradadır bunun əyani təsdiqidir.

Ən əsası da, artıq açıq şəkildə bildirilir ki, Tramp Yaxın Şərqlə bağlı böyük bir plan, İsrail - Fələstin problemini birdəfəlik çözmək planı hazırlayır, hətta onun bu planı bu il reallaşdır-mağa başlayacağı deyilir.

Bu səmtdə də ən böyük maneələrdən biri İrandır və o, heç bir halda İsraillə kompromisi qəbul etməz və açığı, bu o qədər də təqdir olunan hal da deyil, çünki "Sən nə desən, mən onun əleyhinə olacam!" siyasəti də yaxşı şey deyil. Odur ki, planın reallaşması ərafəsində İrانی künce sıxmaq zərurəti yaranır ki, onun prosesə təsiri ən azı minimuma ensin...

"Müəyyən qüvvələr Rusiya ilə aramızda problem yaratmağa çalışır"

Aydın Mirzəzadə: "Rusiyaya Ermənistandan çox Azərbaycanın lazım olduğunu inandırmaq üçün münasibətlər daha da inkişaf etməlidir"

Rusiya Ermənistanın hərbi-strateji müttəfiqidir. Bu bir faktdır ki, Kreml ermənilərin işğalçılıq siyasətini pisləmir. Əksinə, Cənubi Qafqazda onların ən böyük tarixi havadarı Rusiyadır.

İrəvanda iqtidarlər dəyişə bilər, prezidentlər əvəzlənə bilər, lakin rusun təbəəsi olmaqdan, vassallıqdan xilas ola bilmirlər. Halbuki Moskva üçün Ermənistandan daha çox Azərbaycan faydalı ola bilər.

Bizim iqtisadi potensialımız imkan verir ki, Kreml İrəvandan əlini çəkərək Bakı ilə daha açıq qonşuluq münasibətləri qursun. Yeter ki, Qarabağ problemi həll olsun, Azərbaycan Rusiya ilə bir çox məsələlərdə uzlaşmağa hazırdır. Lakin biz Rusiyanı buna inandırma bilməmişik. Moskva ilə qonşuluq münasibətləri müttəfiqlik səviyyəsinə gəlib çıxmır, vaxtaşırı Azərbaycana təzyiqlər belə göstərilir.

Bəziləri isə belə düşünmür-

lər. Azərbaycanın Rusiyadan daha çox Avroatlantik məkana integrasiyasının perspektivli olduğunu hesab edirlər.

"Bu gün Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində hər hansı problem, tərəflər arasında anlaşılmayan bir məsələ mənada həll olunmur. İki ölkə arasında mehriban qonşuluq əlaqələri mövcuddur. Nə Rusiya Azərbaycanın, nə Azərbaycan Rusiyanın daxili işlərinə qarışmır, ikitərəfli əməkdaşlıq genişlənməkdədir, iqtisadi müstəvidə münasibətlər inkişaf etməkdədir".

Bu sözləri "Yeni Müsavat" a Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsi sədrinin müavini, deputat Aydın Mirzəzadə dedi.

Onun sözlərinə görə, Rusiyada yaşayan azərbaycanlılara və eləcə də Azərbaycanda yaşayan ruslara dövlətlər tərəfindən qarşılıqlı hörmət göstərilir: "Ortaya çıxan hər hansı lokal insidentlərin isə operativ şəkildə müvafiq strukturların

müdaxiləsi ilə həllinə çalışılır. O baxımdan indiki şəraitdə Rusiyadan narazı qaldığımız xüsusi məsələ yoxdur.

Təbii ki, Rusiyanın Ermənistanın işğal siyasətini pisləməsini istərdik. Lakin rus-erməni münasibətlərinin tarixi kökləri var. Bu əlaqələrin qısa müddətdə azalacağını ümid bəsləmək sadələşikliyi olardı".

A.Mirzəzadə qeyd etdi ki, bu gün Azərbaycanla Rusiya arasında silah satışı var, erməni diasporasının əlaqələrinə baxmayaraq, bizim diasporalar fəaliyyət göstərir.

Deputat hesab edir ki, Rusiyaya Ermənistandan daha çox Azərbaycanın ona lazım olduğunu inandırmaq üçün münasibətlərin səviyyəsi aşağı düşməməlidir: "Müəyyən qüvvələr iki ölkə arasında problem yaratmağa çalışırlar.

Ancaq o provokasiyalara getmək olmaz. Həmçinin Rusiya-Türkiyə-Azərbaycan arasında üçtərəfli əlaqələri gücləndirmək, inkişaf etdirmək zəruridir. Sadəcə, həm Rusiyada, həm Azərbaycanda müəyyən müxalif dairelər var, onlar münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə yox, əlaqələrin unudulmasına çalışırlar. Habelə, xaricdən gələn təzyiqlər əsasında fəaliyyət göstərən var. Azərbaycan isə Ermənistan istisna olmaqla, bütün qonşu respublikalarla mehriban dostluq münasibətlərini saxlamağa çalışır".

■ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ prezidenti Donalt Tramp Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə 28 May - Respublika Günü münasibətilə təbrik məktubu göndərmişdir. Məktubda diqqət çəkən məqamlardan biri də ölkədə son zamanlar aparılan islahatlarla bağlı hissədir.

Məktubda qeyd edilib: "Dövlətimiz arasında bir çox ortaq maraqlar üzərində qurulmuş güclü tərəfdaşlıq mövcuddur. Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizliyə verdiyi töhfələri və Cənub Qaz Dəhlizi təşəbbüsünü irəli sürməklə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsində sizin liderliyinizi dəyərləndirirəm. Azərbaycanda islahatlar istiqamətində, xüsusilə də qanunun aliliyi sahəsində Azərbaycan xalqının mənafeyinə xidmət edəcək və əməkdaşlığımızın dərinləşməsi üçün imkanlar yaradacaq bütün addımları alqışlayırıq".

Trampın məktubunda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə də toxunularaq bildirilir: "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə və dayanıqlı həlli istiqamətində ATƏT-in Minsk Qrupu prosesində sizin şəxsi iştirakınızı təqdir edirik. Tərəfdaşlığımızın gələcək illərdə də inkişaf etməsinə səmimiyyətlə arzulayıram".

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Mübariz Əhmədov bildirirdi ki, Azərbaycanda görülməyən işlər ABŞ-ın da diqqətini cəlb edib: "Yeni Trampın məktubundakı həmin fikir, Azərbaycan islahatlarının öteri xarakterdə olmadığını, hətta beynəlxalq aləmin diqqətini çəkdiyini göstərir. Çox arzu olunandır ki, islahatlar bir qədər də təkmilləşib, daha geniş sahələri əhatə etsin. Eləcə də daha dərin düşünülmüş

Azərbaycanda aparılan islahatlar və Trampın gözləntisi

Politoloq: "Trampın bu baxışı islahatlara verilən ən böyük qiymətlərdən biridir"

konsepsiya əsasında reallaşdırılsın ki, həm dövlətin idarəçiliyində real effekt yaransın, həm də ən vacibi odur ki, islahatlar davamlı və köklü olsun. Trampın bu baxışı, mənəvi, islahatlara verilən ən böyük qiymətlərdən biridir. Eyni zamanda özümüz üçün də çalışmalıyıq ki, islahatlar indikindən də ətraflı sahələri əhatə etsin. Bu günlərdə ölkədə Respublika Günü ilə bağlı böyük tədbirlər

keçirilir. Bu mənada deyim ki, Avropada dövlətlərin təşəkkülü, yaranması fərqli formada dəyərləndirilir, Şərqdə isə bir ayrı cürə dəyərləndirmə var. Bizim cümhuriyyətimiz müsəlman dünyasında çox fərqli bir tarixi hadisə olub. Respublika Günü ilə bağlı bu gün (dünən - red.) prezidentin də iştirak etdiyi tədbirdə olduq. Tədbirdə cənab prezidentin elə birinci tezi si də cümhuriyyətin, müsəlman

dünyasında ilk olaraq bizim tərəfimizdən yaranması ilə bağlı oldu. Daha sonra əldə edilən uğurlar, universitetin açılması, qadına seçki hüququnun verilməsi barədə danışdı. Biz bu cümhuriyyət gününə həm də ona görə əhəmiyyət verməliyik ki, bu, Azərbaycan xalqının müsəlman dünyasında digərlərindən tamamilə fərqli olduğumuzun göstəricisidir. Bu, eyni zamanda xalqın ümumi səviyyəsini göstərən haldır".

Politoloq açıqlamasında Trampın məktubunda Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məsələnin qoyuluşu barəsində də danışdı: "Məktubda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin qoyuluşu təsadüfi deyil. Bəli, Tramp keçən il məlumat yaymışdı ki, bir neçə ay ərzində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində effekt görmək istəyir. İndi isə biz görürük ki, Trampın ötənlik müraciəti ilə builki müraciətinə qədər olan dövrdə Amerikanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində bir sıra işləri olub. Həmin işləri qısa şəkildə sadalaya da bilərik. Belə ki, ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələ-

ləri üzrə müşaviri Con Bolton bu müddət ərzində həm Ermənistan, həm də Azərbaycanda oldu. Ermənistanla açıq şəkildə mesaj verdi ki, əgər müstəqil siyasət aparmaq istəyirsinizsə, Dağlıq Qarabağ məsələsini həll edin. Onun bu fikri, Amerikanın Dağlıq Qarabağla bağlı siyasəti nə qədər dəqiq, strukturlaşmış olduğunun göstəricisidir. Bolton getdikdən sonra isə ABŞ dövlət katibi müavininin köməkçisi Corc Kent də Bakıda oldu. Kent Ermənistanla jurnalistlərin suallarına cavab verən zaman açıq-aşkar bildirdi ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində ərazi bütövlüyü prinsipi prioritetdir. Bildirdi ki, millətlərin öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi, ərazi bütövlüyü prinsipinin içərisində həllini tapmalıdır. Kentdən bir qədər öncə isə ABŞ-ın Ermənistanla keçmiş səfiri olan Riçard Mills açıq şəkildə bildirdi ki, ərazilər qaytarılmadan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli mümkün deyil. ABŞ-ın Ermənistanla yeni səfiri Lin Treysi isə bu ərazilərdə söylədi ki, yaxınlarda Dağlıq Qarabağ tənzimlənməsində irəliləyiş gözləyir. O dedi

ki, Ermənistan gəncləri ilə aparıldığı danışıqlarda onun gəldiyi nəticə bundan ibarətdir ki, gənclər bu münaqişənin həllinə optimist kökləniblər. Sadaladığımız və digər bu kimi faktlar əsasında Trampın ölkə prezidentinə göndərdiyi ötənlik təbrik məktubu ilə builki məktubun arasında olan zaman kəsiyində baş verən real dəyişikliklərdir. Bütün bunları virtual dəyişiklik etmək hesab etmək olmaz. Bu gördüyü işlərin əsasında Amerika ərazisində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü təşkil oluna bilər. Orada sənədin imzalanması gözlənilir. Hesab edirəm ki, həmin görüşdə ən azından, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ikitərəfli olması ilə bağlı sənəd imzalanacaq. Hətta əlavə maddələrin olması da gözlənilir. Trampın builki məktubunda vaxt limiti qoymaması, ərazi bütövlüyü terminini işlətməməsinə sayğısızlıq kimi qiymətləndirmirəm. Bunu prezident İlham Əliyevlə Paşinyanın görüşü ərafında diplomatik gediş kimi qiymətləndirirəm".

□ Əİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

UNEC-in təşəbbüsü ilə Azərbaycan ordusuna mənəvi dəstək aksiyasına start verilib

Professor Ədalət Muradovun rəhbərliyi ilə professor-müəllim və tələbələrdən ibarət ilk aksiya qrupu cəbhəboyu bölgədə olub

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə respublikamızın qərb bölgəsində "Səninlə fəxr edirik, Azərbaycan əsgəri!" devisi altında Azərbaycan ordusuna mənəvi dəstək aksiyasına start verilib.

UNEC-in rektoru, iqtisad elmləri doktoru, professor Ədalət Muradovun rəhbərliyi ilə professor-müəllim və tələbələrdən ibarət ilk aksiya qrupu hərbi libas geyinərək iki gün cəbhəboyu bölgədə, ön xətt mövqelərində olaraq qarşılarına qoyduqları xeyrixah və nəci bətən pərvərlik missiya-

sını layiqincə yerinə yetiriblər. Aksiya iştirakçıları hərbi hissədə Heydər Əliyev mərkəzi, eləcə də hərbi qulluqçular üçün yaradılmış yüksək xidmət, məişət şəraiti ilə, hərbi qulluqçuların problem və qayğıları ilə maraqlanıb, nizam-intizamın, şəxsi heyətin döyüş ruhunun, vətənpərvərlik hissi-

niyyətlərdən geniş söhbət açıb, ulu öndər Heydər Əliyevin dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, ordumuzun bütün xalqın övladı olduğunu və onun inkişafına müntəzəm qayğı və diqqət göstərməyin hər bir dövlət təşkilatının, yerli orqanların, özəl qurumların, hər bir Azərbaycan vətəndaşının borcu olduğunu vurğulayıb. General-mayor Xəqani Cəbraylov qonaqları şəxsi heyət adından salamlayaraq, bu aksiyanın hər bir döyüşçünün, həmçinin aksiya iştirakçılarının həyatında müsbət iz buraxacağını, işğal altında olan torpaqların tezliklə azad ediləcəyinə inamını və qələbə əzmini, döyüş ruhunu daha da artıracağına əminliyini bildirdi. Ulu Öndərin müdrik kəlamə çevrilmiş fikirlərini tədbir iştirakçılarına çatdıran general deyib ki, həqiqətən ordu bizim doğma ordumuzdur. Ordu xalqımızın tərkib hissəsidir. Ordu ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin, müstəqilliyimizin dayağıdır. Ona görə də biz buna heç vaxt unutmur və orduya olan qayğıyı daim əsas vəzifələrimiz kimi dərk edirik.

Əsgər klubunda Azərbaycan ordusuna dəstək aksiyasının açılışına həsr olunmuş mərasimdə qrupu müşayiət edən Əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdüçüsü, polkovnik Abdulla Qurbanlı Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordu quruculuğu sahəsində son illərdə qazanılmış uğur və na-

UNEC-in bu təşəbbüsü, ordumuza mənəvi dəstək verməsi hər bir Vətən müdafiəçisini daha böyük zirvələr fəth etməyə ruhlandırır.

Rektor professor Ədalət Muradov UNEC-in iyirmi min nəfərlik böyük kollektivi adından şəxsi heyəti 28 May Respublika Günü və qarşıdan gələn Ramazan bayramı münasibətilə ürəkdən salamlayıb, hər bir döyüşçüyə bundan sonra da Vətənə, xalqa, dövlətə sədəqətlə xidmət etməyi, hərbi tariximizə Aprel və Günü zəfərlərinin davamı olacaq bir aksiyaya qatılmağı arzulayıb.

Azərbaycan ordusuna mənəvi dəstək aksiyasının ilk qrupunun rəhbəri professor Ədalət Muradov cəbhəboyu bölgədə ayrılarkən döyüşçülər qarşısında çıxışını Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İl-

ham Əliyevin dediyi fikirlərlə tamamlayıb: "Azərbaycan ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır... Ordumuzun maddi-texniki bazası böyük dərəcədə möhkəmlənmişdir... Döyüş qabiliyyəti ən yüksək səviyyədedir... Ruh yüksəkliyi var. Ordumuzun, əsgərlərimizin, zabitlərimizin mənəvi-psixoloji durumu çox yüksəkdir. Nəinki orduda, bütün cəmiyyətdə vətənpərvərlik hissi yüksəkdir. Bütün cəmiyyət vahid amal uğrunda birləşib".

UNEC-in təşəbbüsü ilə "Səninlə fəxr edirik, Azərbaycan əsgəri!" devisi altında keçirilən Azərbaycan ordusuna mənəvi dəstək aksiyası 26 iyun - Silahlı Qüvvələrin Günü-nədək birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində, eləcə də universitetdə davam etdiriləcək.

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının (VHP) sədri, Xalq şairi, Qarabağ Komitəsinin üzvü Sabir Rüstəmخانlı "Yeni Müsavat"-ın suallarını cavablandırır.

VHP sədri ilə ermənilərin cinayətləri, münaqişə barədə yazılan kitablar, erməni diasporasının fəaliyyəti, polkovnik

BMT qərar qəbul edir, Avropa Parlamenti qərar çıxarır, ATƏT mövqe qoyur, amma bütün bunlar kağız üzərində qalır, heç bir təsir mexanizmləri yoxdur. Amerika, Rusiya və Fransa hər şeyi taleyin öhdəsinə buraxıblar. Bu, çox gülməli mövqedir.

Azərbaycana qarşı haq-

ropaya gedenlərin dil bilgisi yox, yerli təşkilatlarla əlaqələri yox.

Rusiyaya gedenlərin isə çoxu çörək dalınca gediblər. Halbuki Tahir Salahov, Rüstəm İbrahiməyov, Fikrət Əmirov, Polad Bülbüloğlu, Qara Qarayev, Müslüm Maqomayev, Kerim Kerimov hər bir

divara mıxlayanda bu cinayət olmur?

Məgər ermənilərin törətdikləri bu cinayətlər humanist ölüm idi? Ramil Səferov qarşı bu nə təfəkkürdür, bu nə düşüncədir?

Ramil Səferov yüksək intellektə malik bir insandır. Mən Macarıstanda onunla görüş-

Ramil və Mübarizin hərbi andı, qoruduqları Azərbaycan şərəfi...

Elshad MƏMMƏDLİ
elshad1978@gmail.com

Ölkəmizdə hər dəfə beynəlxalq tədbirlər keçiriləndə "beşinci kolon"un, ermənipərəstlərin, anti-Azərbaycan mövqeli qüvvələrin eybəcər, missioner kampaniyalar aparmasının şahidi olur. Avropa Liqasının Bakıda 29 mayda keçiriləcək final matçı ərafəsində də bunun şahidi olduq. Öncə İngiltərənin "Arsenal" klubunun erməni oyunçusu Henrik Mxitaryanın üzərindən bir qərəzli kampaniya aparıldı. Azərbaycanda indiyədək keçirilən çoxsaylı yarışmalarda erməni idmançılar iştirak edib və onların heç birinin başından bir tük də əskik olmayıb. Buna baxmayaraq, Mxitaryan üzərindən bir qərəzli kampaniya aparıldı. Əlbəttə, bu ilk növbədə anti-Azərbaycan güclərin siyasi oyunbazlığı idi. Habelə yaranmış durumda Henrikin transfer qiymətinin qaldırılması üçün kəmfürsət cəhdlər də edildi. Ardınca Britaniyadan Azərbaycana qarşı qərəzli bir "təhlükəsizlik" böhtanı atıldı. Guya Bakıda turistlərin təhlükəsizliyinə təminat yox imiş. Bunun sırf qərəzli addım olduğunu sübut etmək çətin iş deyil: qeyd etdiyimiz kimi, illərdir Azərbaycan beynəlxalq tədbirlərə, idman yarışlarına ev sahibliyi edir, hər il 100 minlərlə turisti gəlir ölkəmizə. Bir turistın burnunun qanması faktı belə yoxdur...

Bu anormal, qaralama cəhdləri bir nəticə vermədikdə, içimizdəki ermənipərəstlər döviyyəyə buraxıldı. Əslində, bu ərafədə həmin şübhəli, Azərbaycana qarşı olan adamları meydan buraxmaq, bir daha sübut edilən ki, bu kəslərə ermənipərəst deməkdə qətiyyəni yarılmıyır. Final oyunu öncəsi Mxitaryan özünü "lezva"ladığı, erməni lobbisinin guya Azərbaycanda təhlükəsizlik problemi olması haqda rəy formalaşdırmaq üçün dəridən-qabıqdən çıxdığı bir vaxtda, ölkəmizin içərisindən ermənipərəst - "çatlaq səs"lər eşidilməyə başladı. Təbii, təsadüfi deyil bu. Ermənilər maksimum çalışır ki, final oyunu öncəsi Azərbaycana gəlmək istəyənlərdə təşviş yaratsınlar, tərxiət törətsinlər. Bunun üçün yuxarıda qeyd etdiyimiz böhtanları yağdırırlar, nəticə olmadıqda "özümüzünkülərə" (Xədicə İsmayıl kimilərə) xalqımız üçün həssas olan məsələlərdən birinə dair statuslar yazdırırlar. Məgər heç bir müzakirə mövzusu olmadığı halda, şərefli zabitimiz Ramil Səferovun Azərbaycanı NATO platformasında təhqir edən erməni hərbiçisini haqlı olaraq öldürməsinə gündəmə gətirmək, onu "cinayətkar" adlandırmaq, Mübariz İbrahimovun məlum şücaətini, təkbaşına onlarla ermənini məhv etməsinə qaralamaq cəhdləri təsadüfidirmi? Qətiyyəni! Bu, məhz Bakıda keçiriləcək matç öncəsi Azərbaycana qarşı aparılan erməni oyunlarının tərkib hissəsidir. Məqsəd əlbəttə aydındır - "yerli" ermənipərəstlər aldıkları təlimat üzrə erməni lobbisinin "Bakı təhlükəsi" böhtanına dəstək verirlər. Azərbaycanlıların "qəddar", "vəhşi" olmasını "xatırladırlar" dayılarının tapşırığı ilə dünyaya...

Ramil Səferovun Azərbaycan bayrağını təhqir edən erməni zabitini öldürməsi və onun Azərbaycana verilməsi işində ilk informasiyalar alan şəxslərdən biriyəm. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev ermənilərə dağ çəkən bir proses apardı Ramil Səferovu Azərbaycana gətirib, əfv etməklə. Bu prosesin hüquqi tərəflərinin həyata keçirilməsində hüquq professoru, Beynəlxalq Hüquqşünaslar İttifaqının vitse-prezidenti, dostumuz İlham Rəhimov da iştirak edirdi və ondan dostca bir xəbərlər alırdıq. Azərbaycan dövləti Ramil Səferovu faktiki erməni girovlüğundan almaqla, düşmənin, erməni lobbisinin dişini qırdı. Bu, bizim fəxr etdiyimiz hadisədir.

Ramil Səferov erməni zabitini tamamilə haqlı olaraq öldürüb! Çünki o erməni zabit Ramilin gözünün önündə Azərbaycan bayrağını, dövlətini təhqir edib. Ramil Səferov isə Azərbaycanın şərəfi üçün canından keçəcəyinə and içmiş zabitdir. O, andını pozmayıb, Azərbaycanın şərəfini qoruyub! Mübariz İbrahimov isə Azərbaycanın döyüş ruhunu daha da yüksəldən, 100 erməni hərbiçisinin qarşısına təkbaşına çıxan qəhrəmandır. O, ermənilərə dərs verib və Milli Qəhrəman adını haqq edib. Vətən üçün bu fədakarlıqları edənlər bizim fəxrimizdir, qəhrəmanlarımızdır. Ermənilər, erməni lobbisinin əlallıları da aldıkları təlimat üzrə məhz qəhrəmanlarımızın üzərindən eybəcər təbliğat aparırlar. Fəxr etdiklərimizi gözdən salmaq, qəhrəmanlarımızın nüfuzunu azaltmaq bir hədəfdirsə, indiki ərafədə ikinci hədəfləri də bütövlükdə xalqımızı onların təmsalında "qəddar" kimi təqdim etmək istəyirlər dünyaya.

Ramil Səferovu, Mübariz İbrahimovu bu hərəkətinə görə "cinayətkar" adlandırmaq, bundan beynəlxalq tədbir öncəsi xaincəsinə yararlanmaq, sadəcə, şərefsizlikdir!

Gerçəklik budur ki, biz, sadəcə, dövlətimizi, xalqımızı, bayrağımızı, şərəfimizi aşağılamaq istəyənləri cəzalandırıq. Bunu bütün millətlər, dövlətlər belə edir.

Bir xalq olaraq isə qonaqpərvərlik, kimsəni öz evimizdə döymək, söymək, xətrinə dəymək, əksinə, onların başından bir tük əskik olmaması üçün özümüzü fəda edirik.

"Ramil Səferov haqda bu sözü dilə

gətirmək milli şüursuzluqdur, korluqdur"

Sabir Rüstəmخانlı: "O, savadlı, dünyagörüşü olan insan idi, Avropa şərtlərini bilirdi, belə adam gərəksiz ermənini öldürməzdi"

- Leytenant Ramil Səferovun Macarıstanda erməni zabitini Qurqen Marqaryanı öldürməsi barədə söhbətlaşmışıq. Onun müsahibəsini təqdim edirik:

- Sabir bəy, Qarabağ müharibəsi, onun acıları barədə niyə son illərdə "dişə dəyən" əsərlər yoxdur?

- Qarabağ müharibəsi barədə bir xeyli kitablar, hekayələr, romanlar çap olunub. Sadəcə, burada bir psixoloji məqamı diqqət yetirmək lazımdır: bizim millət öz məğlubiyətini yazmaq sevmir.

Bizim dastanlara fikir verin, hamısının sonu qalibiyyətdir. Hətta o dastan zəif olanda, yaddaşa çevrildə orada güclü tərəflərini tapıb yazmışıq.

Digər tərəfdən, Azərbaycan dövləti, xalqı və yazıçısı üçün Qarabağ müharibəsi bitməyib, biz millət olaraq hələ son sözü deməmişik.

Məsələn, II Dünya müharibəsindən SSRİ qalib çıxdı, o zaman insanlar sovet vətən kimi baxırdılar, yazıçılar çoxlu əsərlər yazmışdılar. Qarabağ müharibəsi isə bitməyib və millət gözleyir.

- Ümumiyyətlə, yazıçı öz xalqının qanı tökülən müharibədən millətçi, yoxsa neytral mövqedə dayanaraq yazmalıdır?

- Normal yazıçı nə millətçi, nə də kosmopolit, insanlıq mövqeyində dayanır. Yeni həm savaştan qalib çıxan tərəfə, həm məğluba eyni gözle baxmalıdır.

Burada söhbət insan itkisindən, insan qanı tökülməsindən gedir. Yazıçı məsələyə insanlığın öz nəfsini yenə bilməməsi kimi baxır.

Lakin bu günə qədər müharibədə udzmuş xalqların məğlubiyətindən də uğurlu əsərlər yazan müəlliflər olub. Yazıçı insan faciəsini yazır.

Amma bu gün Qarabağla bağlı gedən proseslər, dünyanın işğal faktına ikili standartlarla yanaşması yazıçılara mane olur.

"Özünü liberal sayan, guya Avropa təfəkkürü ilə düşünən adamlar onu belə qələmə verirlər, kimlərsə özlərini göstərirlər"

sızlıq olub, yurdundan didərgin düşən 1 milyon insanın hüquqları dilə gətirilmir. Amma Azərbaycandan qovulan ermənilərdən danışılır.

Bu da yazıçıda qəzəb yaradır. Yazıçı müharibənin acılarını, insan humanizmini yaddan çıxarıb, millətçilik mövqeyinə itələnir.

Eyni zamanda qarşı tərəfin riyakarlığı, erməninin özünü işğalçı kimi aparmaması təsir edir, erməniyə insan kimi baxmağa mane olur. Beləcə sən onu düşmən sayırsan.

- Siz qeyd elədiniz ki, 1 milyon köçkündən danışılır, Azərbaycandan qovulan ermənilərdən danışılır. Bəlkə bizim diasporanın fəaliyyəti gündə günah axtarmalıdır?

- Bu gün Azərbaycan diasporundan erməni diasporu ilə eyni gücdə yarışmaq tələb etmək olmaz. Çünki onların çoxu xaricdə doğulan ermənilərdir. Amerikada yaşayan erməniyə Amerika vətəndir, Avropada yaşayana Avropa.

Ona görə erməni diasporları çoxdan köklü şəkildə qol-qanad açıblar, tez təşkilatlanmaq imkanları var. Bizdən gedenlər isə boşluğa düşüblər, hələ indi-indi toparlanırlar. Av-

muşdum, həbsxananın kitabxanasında oturdum, xeyli söhbət elədik. Məlum oldu ki, Ramlidə 3-4 kitabım var imiş.

Dedi ki, macar dilini öyrənmirəm. Bir adam həbsdə dil öyrənib bədii tərcümələr edirsə, ağıllı adamdır. Ramil savadlı, dünyagörüşü olan insan idi, Avropa şərtlərini bilirdi. Belə adam gərəksiz yerə kimisə öldürməzdi.

Düşmən özünü ləyaqətsiz aparanda ona layiqli cavab verilir. Sadəcə, guya humanizm tərəfdarı olan, özünü li-

beral sayan, Avropa təfəkkürü ilə düşünən adamlar onu belə qələmə verirlər. Onlar kimlərsə özlərini göstərirlər.

Ancaq bu şəxslərin tutduğu mövqenin Avropa dəyərləri, beynəlxalq insan hüquqlarına, liberal düşüncəyə aidiyyəti yoxdur. Ramilin torpağı, bayrağı, milləti təhqir olunub.

Ona görə məsələyə humanizm nöqtəyindən baxmaq lazımdır deyil. Ermənilər hər gün küreyimizdən vurur, bizi terror edir, bu cinayətləri demək lazımdır.

Ermənilər deyirlər ki, Ramil Marqaryanı yatmış yerdə öldürüb, azərbaycanlılar vəhşidir, onlarla birgə necə yaşamaq olar? Onda Ermənistan-da 250 min azərbaycanlı vardı, onları kim çıxardı?

Sən mənə bir yerdə yaşamaq istəyirsənsə, əvvəlcə gərəkdir bütövlüyümü qəbul edəsən.

Niyə görə "Daşnak-sütyun"un, digər erməni terror təşkilatlarının terroru yada düşmür, amma cavan oğlanın təhqirlərdən bezərək erməniyə öldürməsi bu gün müzakirə edilir. Bu, milli şüursuzluqdur.

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

- Ramil Səferov haqda bu sözü dilə gətirmək, adını belə hallandırmaq milli şüursuzluqdur, korluqdur. Ermənilər bizim uşaqları borulara doldurub iki tərəfdən qaynaqlayan da, vəzifə sahiblərimizin olduğu vertolyotu vuranda, Xocalı soyqırımını törədəndə,

1918-ci ildə qadınları, uşaqları

Beynəlxalq paxıllıq

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Bəzənib başdan-başa, şəhərləri, kəndləri,
 Cənnət görmək istəyən, Azərbaycanca gəlsin!"
 (Süleyman Rüstəm)

****

Deyir dünən britaniyalı turist Fransada, yaxtaların toqquşması nəticəsində həlak olubdur. Allah rəhmət eləsin, qəbri nurla dolsun. İndi buna görə Britaniya Xarici İşlər Nazirliyi "Fransa pis yerdir, ora getməyin" xəbərdarlığı yazıb saytına qoyacaqmı? Qoymayacaq. Çünki bizə olan paxıllıq, uğurlarımızı gözü götürməzlik dünyada məşhurdur. Halbuki mən indi ha fikirləşdim, yadıma salma bilmədim ki, haçansa Bakıda bir ingilis turistin burnu qanayıbmı. Yoxdur belə əhvalat. Əksinə, ingilislər bizim burnumuz qanadıblar. Bax, söz vaxtına çəkər, 1918-ci ildə də biz müstəqilliyimizi elan edəndə ingilislər bunu tanımaq istəmədilər, Tomson soyadlı bir generallarını qoşunla Bakıya yerləşdirmişdilər. Deyəsən, o zaman bir neçə ingilis əsgəri Bakıda özünü küləyə verib, soyuqlayıb rəhmətə gedibdir, ayrısı olmayıb. Belə şeyləri Cəmil müəllim yaxşı bilir, AYB sədrinin əsərlərinə ön söz yazmaqdan vaxtı qalsa yəqin toxunar.

Yeri gəlmişkən, bizdə ərəb turistlər viaqra və arağı qarışdırıb cənnətə uçublar, bax, buna sözümüz yoxdur. Ancaq bunu şəxsiləşdirməyin, milliləşdirib dövlətlərarası problemə çevirməyin mənası yoxdur. Ona qalsa hər il neçə qocaman alim və professorumuz da viaqra şəhidləri sırasına qoşulur, biz bunu şişirtmirik ki? İştah dərmanındır, aptekdə satılır, bəzən düşər-düşməzi olur. Həyatdı da. Bir üzün güləndə, bir üzün ağlayar. Yetimə can-can deyən çox olar, əppək verən az. Lakin bizdə bu dəqiqə yetimlər dövlətin sosial müdafiə proqramları ilə əhatə olunmuşdur. Nədən danışırıdık? Hə, ingilislərin Bakıya ağız büzməyindən. Halbuki biz özümüz bayatıda bunu konseptual olaraq əks etdirmişik: "Gəzməyə qərib ölkə, Ölməyə vətən yaxşı". İndi mən özüm bura ölməyə gəlirəmsə, sən niyə yaşamalısən? Məndən artıq oğlansən? Sən öl, ənginə birini qoyaram... Qurban olasan bu əziz bayram gününə. Şərqdə ilk demokratik respublikanı qurduğumuz gündür. Heç o vaxt Britaniyada respublika yox idi, kralın əlində yesir qalmışdılar. Deyəsən, sonra da respublika qura bilmədilər, ancaq cəhənnəmə ki. Mən heç Londonla maraqlanmıram.

Yaxşı yadıma düşdü, bir dəfə də hansisa danimarkalı Bakının üstündən uçanda pəncərədən bizim inkişafa baxıb ürəyi xarab olmuşdu, təyyarəni məcbur olub endirmişdilər. Kişini aparmışdılar Sabuncu xəstəxanasına, orada palatadakı şəraiti görəndə lap qəşş eləyib özündən getmişdi, bir daha oyanmamışdı. Ondən sonra danimarkalının meyiti uzun müddət Sabuncu meyitxanasına qaldı, çünki qohumları gəlib rəhmətliyin cəsədini aparmaq istəmədilər. Guya buradan ora kişinin meyitini aparmaqdan ələ Bakıda basdırmaq ucuz başa gəlmiş. Axırda elə burada basdırdılar. (Məndə olan məlumata görə, rəhmətlik özü də rejissor Lars fon Triyerin bacanağı imiş. Necə deyərək, quş talehi insan. Kiminin əvvəli, kiminin axırı. Qismətdən qaçmaq olmur. Həmin söhbəti bu linkdən oxuya bilərsiniz: http://musavat.com/news/sabuncu-xestexanasinda-ve-fat-eden-danimarkali-bakida-defn-oluna-biler_261344.htm | http://musavat.com/news/sabuncu-xestexanasinda-ve-fat-eden-danimarkali-bakida-defn-oluna-biler_261344.htm l).

Paxıllığımızı çəkən millətlər çoxdur. Misal üçün, bizim "Əhməd haradadır", "Dədə Qorqud", "Dağlarda döyüş", "Öl-səm bağışla", "Təhmine", "O qızı tapın", "Sən niyə susursan", "Qızmar günəş altında" kimi maraqlı filmlərimiz çəkilib, lakin həsəd hissi xaricilərə imkan verməyib bunları Kann mükafatına, Oskara layiq görünlər.

Bir dəfə də görkəmli yazıçımız Kamal Abdulla İtaliyaya, yazıçı Umberto Eko ilə görüşmək üçün rəsmi səfərə getmişdi. Sən demə, Eko hələ uşaq vaxtlarından Kamal müəllimin əsərlərini sevərək oxuyurmuş. Sözləşməsi, Kamal müəllim də srağagün "xalq yazıçısı" fəxri adına layiq görülmüşdür, onu bu münasibətlə təbrik edirik. Bəli, Kamal müəllim Eko ilə söhbətə Bərdə pambıqçılarının əmək qəhrəmanlığı haqda danışmaqla başlamış, daha sonra Slavyan Universitetindəki təhsil uğurlarından, idmançılarımızın bayrağımızı zirvələrə qaldırmasından bəhs etmişdi. Nəticə nə oldu? Görüşdən heç bir ay keçmədi Eko Allahın rəhmətinə getdi. Həsəddən! Şahidlər deyir Eko düz bir həftə "Tutto bene Barda!" cümləsini zaryıbmış.

Allah oxucularımızın ömrünü uzun eləsin, amin!

Ermənistan və onun miskin durumunda olan əhalisi 30 ilə yaxındır Qarabağ ixtilafının girovudur. İşğalçı ölkədə keçən il baş verən "məxməri inqilab" da bu vəziyyəti yaxşıya dəyişə bilmədi. Çünki inqilabçı baş nazir Nikol Paşinyan sələfləri kimi, bu ağır durumu yaradan səbəbi qoyub nəticələrlə mübarizə aparır. Paralel surətdə o, Rusiya və Qərb (ABŞ) arasında oynamaqla Ermənistanı "ağ gün"ə çıxaracağına ümidlər bəsləyir, çabalar edir. Amma nəticə yoxdur.

İş ondadır ki, Paşinyan çoxsaylı sədaqət andlarına, Kremlə reveranslara rəğmən, Ermənistanın işğal ortağı Rusiya ilə münasibətləri tam qaydaya sala bilməyib. Kremldə ona şübhəli nəzərlərlə, "Qərbin casusu" qismində baxmaqda davam edirlər. Paradoks ondadır ki, Qərbin özü də Nikol Paşinyanı "özününkü" hesab eləmir, əksinə, son vaxtlar Moskvanın Ermənistandakı növbəti sadıq valisi sayır.

Ötən saylarımızda yazdığımız kimi, Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi, Paşinyanın silahdaşlarından və "Amerika uşaqları"ndan olan Armen Qriqoryanın keçən həftə ABŞ-a etdiyi uğursuz səfər buna şübhə yeri saxlamadı. Məlumdur ki, Qriqoryan Amerikada Trampın milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton səviyyəsində belə qəbul, hörmətə layiq bilinmədi.

****

Sözsüz ki, Paşinyan iqtidarı üçün iki güc mərkəzi arasında belə qeyri-müəyyən, ağırlı "şpaqat" vəziyyəti uzun sürə bilməz. Hələ ki cırdan Ermənistanın, obrazlı ifadə eləsək, iki "adaxlısı" var - Rusiya və ABŞ. Böyük siyasətdə isə bu nonsensdir - hərçənd "köhnə peşə" sahibi kimi tanınan qonşu millət çox istəyir ki, eyni zamanda Rusiyanın və Qərbin "sevgilisi" olsun. "İki stul" siyasəti yürüdən, daha doğrusu, Qərblə (ABŞ) Rusiya arasında oynayan Nikol Paşinyan, nəhayət, birmənalı seçimini eləməlidir.

Ermənistanı belə çətin dilemmadan yalnız Qarabağ məsələsində real irəliləyiş, Azərbaycan və Türkiyə ilə anlaşma xilas edə bilər. Bundən ötrü İrəvan Qərbin də neçə vaxtdır təkid elədiyi kimi, Qarabağ məsələsində ciddi dönüşə nail olmalıdır. Təşəbbüs də öncəliklə Ermənistandan gəlməlidir.

Çünki işğalçı tərəf odur, konfliktə bağlı nüfuzlu, mötəbər beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələrini qulaqardı edən, nəticə etibarilə bunun altını ən çox

Ermənistanın iki "adaxlısı": ABŞ, yoxsa Rusiya?

İrəvanı çətin dilemmadan yalnız Qarabağ konfliktinin həlli, Azərbaycan və Türkiyə ilə anlaşma xilas edə bilər; **Qərb nəşri:** "Paşinyan Bakının təklifini qəbul etməyə hazırlaşır..."

çəkən də yenə məhz Ermənistanıdır.

İlkin mərhələdə rəsmi İrəvan Azərbaycanla Ermənistan arasında qarşılıqlı etimad atmosferi yaratmaq üçün Bakının təklif elədiyi əsir və girovların "hamını hamıya" prinsipi əsasında dəyişmək təklifini qəbul etməklə bu yöndə pozitiv addım ata bilər. Bu addım Qərbdə, lap elə Rusiyada da müsbət qarşılanardı. Yeri gəlmişkən, az öncə Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov Bakının "Hamını hamıya" dəyişmək təşəbbüsünü dəstəkləmişdi.

****

"Bəzi əlamətlərdən görünür ki, Nikol Paşinyan "Hamını hamıya" prinsipi əsasında dəyişməyin mümkünlüyünü nəzərdən keçirir". "Yeni Müsavat" qəzetinin məlumatına görə, bu barədə Eurasianet.org saytında dünən getmiş təhlili məqalədə deyilir.

Məqalədə bildirilir: "Ermənistan baş nazirinin müşavirlərindən biri adının çəkilməməsi şərti ilə Eurasianet.org-a bildirib ki, Nikol Paşinyan "Hamını hamıya" siyahısına qətlə görə mühabirəyə fərqli düşündür. O, tərəf-

(Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyev nəzərdə tutulur - "YM") da daxil eləməyin mümkünlüyünü nəzərdən keçirir. Mayın 9-da isə Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan İrəvanda jurnalistlərlə söhbətdə deyib ki, "hazırda kimi kimlə dəyişməyimizi bilmək üçün danışmalar gedir". Jurnalistlərdən "hamını hamıya" dəyişməyin mümkünlüyü ilə bağlı soruşduqda Tonoyan "Hələlik bu barədə heç nə deyə bilmərəm" söyləməklə kifayətlənib.

Erməni politoloq Riçard Kirokossyan isə nəşrə bildirib ki, hamını hamıya dəyişmək sülh danışıqlarının inkişafını sürətləndirə bilər. "Əsir və girovları başa-başa dəyişmək yeni səhifənin açılması və hər şeyin təzədən başlanması üçün növbəti, təzə bir şans yarada, qarşılıqlı etimadın möhkəmlənməsinə ciddi kömək edə bilər. Bu məsələnin tərəflərin müzakirəsinə çıxarılması və nəzərdən keçirilməsi faktının özü nikbinlik və ümid yarandığına dəlalət edir", - deyir Kirokossyan əlavə edib.

Hərçənd azərbaycanlı politoloq Rasim Musabəyov fərqli düşündür. O, tərəf-

lərin bir-birinə qarşı etimad yaratmaq istəyinin perspektivinə skeptik yanaşdığını söyləyib. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, Musabəyov bu haqda "Kommersant" qəzetinə açıqlamasında deyib: "Məncə, bu, real və çətin kompromisli qərarlardan yayınmaqdır. Əgər siz heç nə eləmək istəmirsinizsə, o zaman belə şeylər haqda danışmağa başlayırsınız. Sülh o yerlərdə əldə olunub ki, orada ya müharibə olub, ya da uzunmüddətli konfrontasiya vəziyyəti".

****

İstənilən halda, Ermənistan tələsməlidir, çünki fikirləşmək üçün işğalçıya ayrılmalı vaxt limiti artıqlaması ilə bitib. Azərbaycanın səbri isə sonsuz deyil. "Əgər biz Rusiyanın mövqeyi üzündən qələbə ilə bitəcək müharibəyə başlaya bilmiriksə, o zaman Ermənistanı əldən salmağa davam edəcəyik. Ancaq birmənalı şəkildə heç bir güzəştə getməyəcəyik". Bunu da Musabəyov "Kommersant"a deyib.

Əlavə şərhə, bizzə, yer qalmır...

□ **Siyasət şöbəsi,**
"Yeni Müsavat"

Separatçılardan talış xalqına həqarət - erməni qadın inanclı talış xanımı kimi təqdim olundu - şok detallar

Ermənistan xüsusi xidmətinin istifadəsində olan Fəxrəddin Abbaszadə "Talışstan Milli Televiziya" layihəsinə yüngül əxlaqlı qadını azərbaycanlı adı ilə cəlb edib; Marieta Vartanyan necə İlhamə Cəfərzadə oldu...

2018-ci ildə Fəxrəddin Abbaszadənin Rusiyada həbs olunması Qarnik Asatryanın "Talışstan Milli Televiziya" layihəsinə ciddi zərbə vurmuşdur. Ermənistan xüsusi xidmət orqanları talışlar arasında Fəxrəddin səviyyəsində digər bir xain tapa bilmədiklərinə görə onun həmin televiziya verilişlərinin hazırlanmasında rolu çox artmışdır. Əvvəlki materialda bəhs olunduğu kimi, televiziyanın verilişlərinin aparıcısı Zabil Məhərrəmovun mətnlərini Abbaszadə mütləq yoxlayır və redaktə edirdi. Fəxrəddin Abbaszadə həmçinin bu televiziyanın verilişlərində "Talış milli hərəkatı" adından yayımlanan verilişlərin hazırlanmasını birbaşa özü həyata keçirirdi.

(Əvvəli "Yeni Müsavat"ın 23 may, 2019-cu il tarixli sayında)

Bundan savayı, Ermənistan xüsusi xidmət orqanları öz imkanları ilə Azərbaycandan kənar yaşayan talışlar barədə topladıqları məlumatları zərurət yarananda Fəxrəddin Abbaszadə vasitəsilə ictimaiyyətdə, talış mühacirlərlə

baszadəni talış milli hərəkatını Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının maraqlarına tabe etməkdə ittiham etmiş, onun böyük yanlış yaptığını və on-suz da zəif olan talış təşkilatlaşmasına ölümcül zərbə vurduğunu özünə birbaşa demişdi. Güman edirik ki, vəziyyətdən dərin narahatlıq keçirən radikal talış milliyətçiləri məsə-

da iflic etmişdir. Öz agentini qorumaq üçün Ermənistan xüsusi xidməti özünün Rusiyadakı ştat vəkili Ruben Kirakosyanı Abbaszadənin məhkəmə işlərinə rəsmi müdafiəçi qismində təhkim etmişdi.

Lakin Abbaszadəni qorumaq mümkün olmadığı aydın idi. Cari ilin aprel ayından etibarən televiziya onsuz fəaliyyətə başladı və sirtiq ermənifət Marieta Vartanyan İrəvan şəhəri Aleks Manukyan 5 ünvanındaki Ermənistanın ictimai radiosunun binasından İlhamə Cəfərzadə adı altında sadələhvh insanları Azərbaycan barədə çirkin və uydurma məlumatları ilə aldatmaqda davam edir. Ermənistan xüsusi xidmət orqanları Fəxrəddin Abbaszadə itkisindən sonra televiziya üçün

Azərbaycan hökuməti arasında konstruktiv dialoqun qurulmaması üçün talış diasporunda qarşılıqlı şübhələr və ziddiyyətləri gücləndirirdi. Bildiyiniz kimi, Fəxrəddin Abbaszadə bəzi çıxışlarında özünə müxalif olan radikal talış mühacirlər barədə nüfuzdansaılcı məlumatlar, audio və videoyazılara, bank sənədlərinə sahib olduğunu dəfələrlə bildirmişdir. Xaricdə yaşayan həmvətənlər barədə bu cür məlumatları ona yalnız Ermənistan xüsusi xidmət orqanları verə bilərdi. Lakin talışların ünvanına səsləndirdiyi təhdidlər Fəxrəddin Abbaszadəyə qarşı işlədi. Burada ilk öncə Zabil Məhərrəmovun başına gələnler vacib rol oynadı.

Zabil Məhərrəmovun Azərbaycanda və diasporada rüsvay olması, xarici ölkələrdə məskunlaşmış talış mühacirlərinin onun gerçək xislətini başa düşmələri Fəxrəddin Abbaszadəyə Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının bu layihələrində iştirak etmək üçün yeni namizədlərin axtarışını çətinləşdirirdi. Abbaszadənin baş vurduğu bir neçə radikal milliyətçi talış mühacir təklifin mahiyyətini bildikdə, ondan bir-mənəli imtina etmişdi. Rusiyada yaşasa da, adının açılmasını istəməyən nüfuzlu talışlardan biri, hələ 2017-ci ilin noyabr ayında Fəxrəddin Ab-

lə barədə Azərbaycan dövlətini məlumatlandırmaq yollarını axtarır və dolaylı yollarla vəziyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının Rusiya və Belarustadakı səfirliklərinə məlumatlar sızdırırdı. Azərbaycan iqtidarına qarşı müxalif mövqedə olmaq və talışların milli hüquqlarının müdafiəsinə radikal yanaşmaq hələ demək deyildi ki, onlar Vətəninə xain çıxmaları, ata yurdu ilə olan-qalan bütün körpüləri yandırmalı, talış diyarının yolunu birdəfəlik unutmaları idilər. Asatryan-Abbaszadə tandeminin təklifinin mahiyyətinin özü talışlar üçün təhqir idi.

Belə durumda, "Talışstan Milli Televiziyanın" verilişlərinin İrəvandan çəkilməsi ideyası tam iflasa uğraya bilərdi, Rusiya ərazisində bu işin qurulması isə böyük büdcə tələb edirdi. Buna görə Qarnik Asatryan digər bir yola baş vurur - Ermənistanın özündə Azərbaycan dilini yaxşı bilən şəxs axtarır tapır və onu "Talışstan Milli Televiziya" layihəsinə qoşur. Yeganə problem Azərbaycan SSR-nin əməkdar artisti olan Marieta Vartanyan adlı bu şəxsin xarici görünüşünün azərbaycanlılara heç oxşamaması idi.

Marieta Vartanyan kimdir? O, 1952-ci ildə Azərbaycanın Qazax rayonunda anadan olmuş Kərimova Marieta Məhə-

rəm qızıdır. Atası müsəlman kürdü, anası isə erməni olmuşdur. Valideynləri boşandıqda Marieta anası ilə birlikdə İrəvana köçür. Bəzi məlumatlara əsasən, gəncliyində zahirən yaraşlıq olmuş Marieta İrəvan teatrında az əhəmiyyətli rollarda aktrisa işləmişdi. Onun yüngül əxlaqlı həyat tərzi keçirdiyi deyilir. Marietanın daha çox İrəvan teatri ilə əlaqəli eys-ışrət əhli ilə intim münasibətlərdə olduğu haqda bilgiler var. Bu zaman o, İrəvan teatrının inzibətçisi və eyni zamanda daşnak təəssübkeşi Vrej Vartanyanla tanış olur və sadələhvh Vrejdən dünyaya gəlmiş oğlu Armen boyabaşadan sonra Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətində xidmətə qəbul olunur və hazırda orada xidmət edir. Göründüyü kimi, nə Marietanın özü, nə də əri talış deyil.

Bu problemi Ermənistan xüsusi xidmət orqanları İlhamə Cəfərzadə adlı personajı uydurmaqla həll etdi. Aktrisa Marieta Vartanyan "Talışstan Milli Televiziyanın" verilişlərinin aparıcısı İlhamə Cəfərzadə rə-

lunu ifa etməyə başladı. Aradaki boşluğu doldurmaq üçün Qarnik Asatryan sədaqətli adamı olan Fəxrəddin Abbaszadəyə müraciət etdi və sonuncu Marietanın dindar qadın obrazında ekranlara çıxması əfsanəsini şəxsən özü hazırladı, özü səhnə arxasında qalmaq- la.

Əxlaqsız erməni aktrisa Marieta Vartanyana hicab geyindirməklə onu inanclı qadın obrazında tamaşaçıya təqdim etmək ideyasını irəli sürməklə Fəxrəddin Abbaszadə bu dəfə İslam mənəviyyatına da xəyanət etdi, dinimizi təhqir etdi. İctimaiyyət üçün əfsanəni isə Zabil Məhərrəmov təmin etdi və Marietanı talış xanımı İlhamə Cəfərzadə kimi dinləyicilərə təqdim etdi. Gördüyünüz kimi, bu dəfə Fəxrəddin Abbaszadə ermənilərin talışları aldatmaq fəaliyyətində həttə əvvəlkindən də fəal iştirak etdi. Qoca yüngül əxlaqlı erməni aktrisanın ekranlar vasitəsilə əsli-nəcəbətlili və qeyrətli talış xanımı kimi təqdim olunmasını məhz Abbaszadə təklif etdi, Zabil Məhərrəmov isə buna yardımçı oldu.

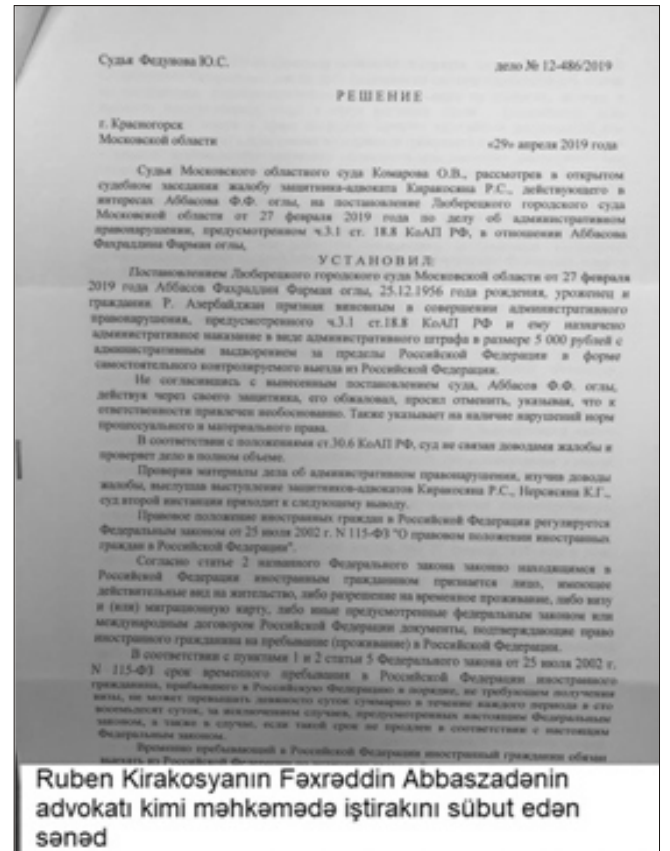
Maraqlısı isə odur ki, "Talışstan Milli Televiziyanın" verilişlərində xarici görkəmini gizlədərək İlhamə Cəfərzadə adlandırılan çıxış edən Marieta Vartanyan, eyni zamanda öz adı ilə sosial şəbəkələrdə talış qruplarında müzakirələrə can

atır, Azərbaycan dilində şərhlər paylaşır, separatçı əhval-ruhiyyəyəli şəxslər arasında Ermənistan xüsusi xidmət orqanları üçün yeni qurbanlar axtarır.

Məqalənin əvvəlində qeyd etdiyimiz kimi, Abbaszadənin Rusiyada saxlanması "Talışstan Milli Televiziyanın" fəaliyyətini 2018-ci ilin sonların-

yeni redaktor tapmışdır. Mətbuatda Qarnik Asatryan bu dəfə Ələkrəm Hümətəvovun köməklik göstərməsi barədə ehtimallar artıq səslənmiş və onun özü bu fikirləri təkrar etməmişdir. Bu istiqamətdə araşdırmalarımız davam edəcəkdir.

□ "Yeni Müsavat"ın informasiya və təhlil şöbəsi

Ruben Kirakosyanın Fəxrəddin Abbaszadənin advokatu kimi məhkəmədə iştirakını sübut edən sənəd

Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsi barədə müstəqil ekspertlər, xarici təşkilatlar və rəsmi statistikanın hesablamları arasında həmişə kəskin fərq olub. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsi qeyri-şəffaf iqtisadiyyatın ümumi iqtisadiyyatda payını 8-9 faiz, yerli ekspertlər 70 faizdən yuxarı, beynəlxalq təşkilatlar isə bir qayda olaraq 50-60 faiz civarında hesablayırlar. Uzun illər boyu rəsmi qurumlar, ümumiyyətlə, kölgə iqtisadiyyatının Azərbaycanı problem yaradacaq səviyyədə olmadığını iddia ediblər. Lakin 2017-ci ildən etibarən ölkə rəhbərliyinin birbaşa göstərişi əsasında kölgə iqtisadiyyatının əsas fəsadlarından biri olan qeyri-rəsmi məşğulluğun azaldılması istiqamətində bir sıra addımlar atılıb. Bu zaman açıqlanan məlumatlardan aydın olur ki, Azərbaycanda qeyri-rəsmi məşğulluq rəsmi uçotda olan məşğulluqdan az qala iki dəfə yüksəkdir. Bu isə qeyri-rəsmi məşğulluğu yarıdan amilin - kölgə iqtisadiyyatının da yüksək səviyyədə olmasından xəbər verir.

Bu ilin yanvarından etibarən hökumət qeyri-rəsmi məşğulluq və kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizə məqsədilə vergi və sosial sığorta ödənişləri sistemində bir sıra dəyişikliklər həyata keçirib. Bu dəyişikliklərin təsiri nə qədər effektivdir? Kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsində azalma varmı? Bu sahədə daha hansı addımların atılmasına ehtiyac var?

Vergi islahatlarının nəticələri pozitivdir
İqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov bildirir ki, vergi sahəsində islahatlar adətən dərhal nəticə verir: "Yeni gözləmək olardı ki, I rübdə hətta proqnoz-plan belə az yerinə yetirilsin. Amma 10,4 faiz artıq oldu. Vergilər Nazirliyinin xətti ilə dövlət büdcəsinə mədaxil yüksək icra olundu. Qeyri-neft sektoru başda olmaqla, neft sektorundan vergi ödənişi həm 2018-ci ilin rəqəmləri ilə müqayisədə, həm də plan-proqnozdan müvafiq olaraq 16,5 faiz və 10,4 faiz yüksək əldə edildi. Sözü qısası, heç nə itirilmədi. Əksinə, gözləniləndən yüksək nəticələr əldə olunub. Bu, bir daha təsdiq edir ki, neft gəlirlərinin büdcədə payı yüksək olduğu dövrdə vergitutma sahəsində iqtisadi inkişafı stimullaşdıran, kölgə iqtisadiyyatının qarşısını alan islahatlara getmək daha şansıdır və buna şərait genişdir. Və nə qədər ki, büdcəyə Neft Fondundan transfert imkanı var, bu cür islahatlara getmək lazım və vacibdir. Əsas hədəf isə ondan ibarət olmalıdır ki, vergi dərəcələri iqtisadi aktivliyi, kölgə iqtisadiyyatının leqallaşmasını stimullaşdırsın və pərdəarxası qazanc əldə etmək istəyinin rüşeym halında da olsa belə mövcudluğuna zəmin saxlamasın".

P.Heydərova görə, hökumətin və dövlətin vergi siyasəti - onun təkmilləşdirilməsi

İqtisadiyyatımız kölgədən necə çıxır - iki mövqe

Pərviz Heydərov: "Hökumətin və dövlətin vergi siyasəti - onun təkmilləşdirilməsi 3 tərəfə xidmət etməlidir"

Rəşad Həsənov: "Vergi yükünü azaltmaq, himayəçiliyi ləğv etmək..."

3 tərəfə xidmət etməlidir: dövlət büdcəsinə, işəgötürənə və işçiyə: "Bu mənada, neft-qaz, həmçinin dövlət sektorundan kənar sahəyə aid vergi ödəyicilərdə işləyən fiziki şəxslər üzrə 14 faizlik gəlir vergisinin ləğvini "vergi islahatlarının taci" adlandırmışdım. Bundan ən çox qazanc götürən vətəndaş olmalı idi. Dövlət isə sosial ödənişlərində yüngüllük tapacaqdı. Nəticədə də özəl sektorun inkişafı əlavə stimula əldə etməklə, sonradan vergi bazası özü də genişlənəcəkti. Budur: yanvar-aprel aylarının nəticəsinə görə maddə 110-dən çox işçini sayı da 80 min nəfərdən çox artıb. Və bundan 56 min nəfərin yeni müqaviləsi məhz qeyri-neft sektorunun payına düşüb. Fiziki şəxslərdən gəlir vergisinin üzərinə getməklə, sosial sığorta ödəmə mexanizmini dəyişmək bu vaxta qədər nədən gecikdirilirdi, aydın deyildi. Halbuki ölkədə sığorta-pensiya sisteminin islahatı barədə danışıqlar və bu istiqamətdə addımlar atılırdı. Sözügedən sistemin inkişafı isə ümumi vergi islahatlarından kənarda mümkün deyildi. Çünki buna qədər fiziki şəxslərdən gəlir vergisi dərəcələri fonunda dəyişiklik etmək tələb olunurdu ki, işəgötürənin əmək haqqı fondundan 22, işçilərin maaşlarından isə 3 faiz ayırma hüququ şəxslər üçün ağır yük idi. Paralel olaraq isə gəliri 2500 manatadək olanlar üçün 14 faiz vergi ödənişi kifayət qədər böyük məbləğ sayılırdı. Digər ödənişlər də daxil, aylıq gəlirdən ümumən, 40 faizlik ödəniş yükü... Əmək haqları

nın gizlədilməsi, ikili mühasibat və əmək müqavilələrinin bağlanmaması kimi amillər də bax, məhz bundan qaynaqlanırdı. Belə ki, məhz vergi yükünün ağırlığı, sığorta-yığım sisteminin tam təkmil olmaması səbəbindən nə işəgötürəndə, nə də işçidə əmək müqaviləsi ilə işləməyə maraqlı idi. Odur ki, bu ildən tədbiq olunan vergi islahatlarında fiziki şəxslərdən gəlir vergisinə dair dəyişikliklərlə məcburi sosial sığorta ödəmələrinə dair yeniliklərin bir çərçivədə götürülməsi daha böyük hadisə oldu. Və bunun səmərəsini görmək üçün çox gözləmək lazım gəlmədi. Qısa desə, sözügedən addımı atmaqla, "bir güllə ilə iki dovşan vuruldu" ki, birincisi, əməkhaqlarının gizlədilməsi, ikili mühasibat, əmək müqavilələrinin bağlanmaması kimi amilləri aradan götürmək asanlaşdı, ikincisi isə mükəmməl sığorta-pensiya sisteminin yaradılması istiqamətində indiyədək görülən və hələ görülməsi işləməntiqi əsas tapdı".

Ölkənin ən mühüm problemlərindən biri iqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənov fikrincə, kölgə iqtisadiyyatı, o cümlədən gizli məşğulluq Azərbaycanda ən ciddi problemlərdən biridir: "Bu əmil böyük iqtisadi itkilərə gətirib çıxarmaqla yanaşı, ədalətli rəqabət mühitinin də formalaşmasına səbəb olub. Çünki mövcud şərtlər daxilində leqal fəaliyyət göstərən biznesin xərcləri daha yüksəkdir, nəinki uçotdan yayınaraq fəaliyyət göstərənlerin".

Ekspert hesab edir ki, kölgə iqtisadiyyatına qarşı atılan addımlardan qısa müddətə yüksək effekt gözləmək doğru deyil: "Çünki bu, uzunmüddətli bir prosesdir. Son 25 ildə biznesin, sahibkarlıq subyektlərinin uyğunlaşdıqları bir sistemdən uçot və şəffaflığın olduğu tamamilə yeni sistmə keçid heç də asan iş deyil. Təcrübə də göstərir ki, bir çox hallarda leqallaşma biznesin fəaliyyəti üçün çətinliklər yaradır. Çünki biznes subyektlərinin bacarıqları, rəqabətli mühitdə fəaliyyət göstərmək imkanları məhduddur. Amma bu proses istənilən halda davam etdirilməlidir. Burada həm uçotun dəqiqləşdirilməsi, həm də iqtisadiyyatın növbəti dövr üçün inkişaf istiqamətlərinin daha düzgün qiymətləndirilməsi və müəyyənləşdirilməsi amilləri var. Digər tərəfdən, bu, ədalətli rəqabət mühitinin formalaşdırılması, ədalətsiz yanaşmaların aradan qaldırılması üçün vacibdir".

Gizli məşğulluğun həm dövlətə, həm də vətəndaşlara vurduğu zərər çox böyükdür: "Burada ən böyük çətinlik illeqal əmək bazasının iştirakçıları üçündür. Bu bazanın iştirakçıları sosial müdafiə mexanizmlərindən hər hansı formada yararlanıb bilmirlər. Bura pensiya təminatından tutmuş, əmək qəzalarından sığortaya qədər bir sıra mühüm təminatlar daxildir. Vergi Məcəlləsinə və "Sosial sığorta haqqında" Qanuna edilən dəyişikliklərdə əsas məqsəd bu istiqamətdə irəliləyişlərin əldə olunmasıdır. Birinci rüübün nəticələrinə baxsaq, ver-

vam etdirirlər. Nəticələr gözləniləndən qat-qat aşağıdır, amma müəyyən pozitiv irəliləyişlər də hiss olunmaqdadır".

Ağır vergi yükünü yüngül etmək lazımdır
Bundan sonra kölgə iqtisadiyyatına qarşı hansı addımların atılmasının gərəkliyinə gəlincə, P.Heydərov deyir ki, neft-qaz və ondan gələn gəlirlər daimi deyil: "Başqa sözlə desəm, hər an bu gəlirlər dayana bilər. Odur ki, neftdən əlavə gəlirlilik dövründən iqtisadiyyatın canlanması üçün bundan sonra da maksimum istifadə etmək gərəkir. Vergi dərəcələri əhalinin məhz aşağı gəlirli hissəsinin maraqları nəzərə alınmaqla endirilməli, ödəniş marağı artırılmaqla, əməkhaqlarının getdikcə artmasına - yüksəldilməsinə zəmin açılmalı və ümumiyyətlə, işçidə öz real və gələcək sosial sığortası haqda düşünməsinə, bunda həvəsli olmasına şərait yaradılmalıdır".

R.Həsənov isə hesab edir ki, kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizənin effektivliyini artırmaq üçün əsas məsələlərdən biri vergi yükünün əhəmiyyətli dərəcədə azaldılmasıdır: "Düzdür, bu sahədə müəyyən addımlar atılıb. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, Dünya Bankının hesablamlarına görə, Azərbaycanda kommersiya gəlirlərində vergi yükü 39,8 faizə bərabərdir. Müvafiq göstərici Gürcüstanda 16 faiz, Qazaxıstanda 31 faiz, bizim kimi neft istehsalçıları olan Qətər, Küveyt, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri kimi ölkələrdə 14-17 faizdir. Yeni ilk görülməsi işlərdən biri biznesin vergi yükünün kəskin şəkildə azaldılmasıdır. Bu zaman itkidən çəkinmək lazım deyil. Dünya Bankının hesablamasına görə, Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının xüsusi çəkisi 60 faizdir. Bu qədər böyük payın leqallaşması vergi yığımında kəskin azalmanın qarşısını alacaq, ən azı mövcud səviyyəni saxlamağa imkan verəcək. Vergi yükünün azaldılması investisiyaların cəlb olunması, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi baxımından da çox mühüm rol oynayacaq addım olar. Digər tərəfdən, bu sahədə fəaliyyət göstərən qurumlarda tam şəffaflığın yaradılması, himayədarlığın tamamilə aradan qaldırılması və biznesi buna inandırmaq çox vacibdir".

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın komandası üçün ağır dönmə başlayıb. Belə görünür ki, öz tərəfdarlarını küçüyə çağırması və məhkəmə binaları qarşısında əleyhdarlarına təkpi göstərməsi də onu xilas etməyəcək. Hər halda, qarşı düşmənin də açıq şəkildə Paşinyan hakimiyyətinə sört mesajlar verməsi vəziyyətin dramatikliyindən xəbər verir.

Xüsusilə də eks-prezident Robert Köçeryanın girov müqabilində həbsdən azad edilməsi Paşinyanın yuxusunu qaçırır. Əslində "Putinin dostu"nun azadlığa buraxılması Rusiyanın Ermənistan hakimiyyətinə qəzəbini soyuda bilər. Prezident Putinin Paşinyanı baş nazir seçilməsi münasibətilə təbrik etməməsi, Ermənistan səfərinə təxirə salması İrəvanda daim narahatlıq yaradır. Lakin R.Köçeryanın azadlıqda olması digər tərəfdən gərginliyi tətikləyən faktora çevrilir. Serj Sərkisyanın fərqli olaraq, Köçeryanın həm Ermənistanda, həm də Dağlıq Qarabağda xeyli tərəfdarları var. Belə bir şəraitdə onun revanş N.Paşinyanı narahat edir. Belə olan təqdirdə Paşinyan yenə də çıxış yolunu küçə mübarizəsində görür.

Mayın 18-də azadlığa buraxılmış terrorçu eks-prezident Robert Köçeryanın əleyhdarları İrəvanın Azadlıq meydanında mitinq keçirib. Rusiya mediasının yazdığına görə, Köçeryana və onun Bako Saakyan, Arkadi Qukasyan kimi tərəfdarlarına qarşı kəskin şüar və çıxışların səsləndirildiyi və yürüşlə davam etdirilən aksiyada Para.TV internet nəşrinin səs operatoru bıçaqlanıb. Nəşr rəhbərliyi hələlik hadisənin təfərrüatı barədə məlumat əldə edə bilməyib, çünki polis xəstəxanaya aparılmış jurnalistlə ünsiyyətə icazə verməyib. Moderator.az xəbər verir ki, Köçeryan əleyhdarları növbəti mitinqi iyunun 3-nə təyin edib.

Bu arada S.Sərkisyanla R.Köçeryanın yenidən bir araya gəlməsi N.Paşinyanın vəziyyətini ağırlaşdırır. Ötən həftə Ermənistanın 3-cü prezidenti Serj Sərkisyan həbsdən çıxan 2-ci prezident Robert Köçeryana baş çəkib. Turkustan.info xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan mətbuatı yazıb. Keçmiş prezidentlərin görüşündə nələrin müzakirə olunduğu barədə məlumat verilmir. Məlumatlara görə, Köçeryan yaxın vaxtlarda bəyanatla çıxış edəcək. Bundan əvvəl verilən məlumatlara görə, Köçeryan tibb mərkəzlərinin birində müayinədən keçib.

Qeyd edək ki, baş nazir Nikol Paşinyan R.Köçeryanın azad olunması istiqamətində məhkəmə qərarına mane olmağa çalışsa da, məhkəmə qərarından geri

çəkilməyib. Ancaq məsələnin Konstitusiyaya Məhkəməsinə də aparılacağı gözlənilir. Paşinyan hələ də ümid edir ki, Köçeryanla bağlı qərarı geri oxutdura biləcək - ötən ilin dekabrında olduğu kimi.

Bu arada Ermənistan parlamenti 2016-cı ilin aprel uğursuzluğunun səbəblərini araşdıran komissiya təyin edib. N.Paşinyanın başladığı prosesə artıq parlament də qoşulub. Baş nazir çalışır ki, Qarabağ klanını zəif yerindən vursun və tam zərərsizləşdirsin. Çünki aprel döyüşlərində məğlubiyyət ermənilərin üreyində sağalmaz izlər buraxıb və bu səbəbdən Qarabağ klanının liderlərinin zəif yeridir.

Artıq şübhə yoxdur ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın işğal altındakı Qarabağ torpaqlarında hərbi xidmət keçən oğlunun Qarabağdan Ermənistanə qayıtması da separatçılarla İrəvan arasında gərginlikdən qaynaqlanıb. Modern.az Ermənistan KİV-nə istinadən xəbər verir ki, oğlunun Qarabağdan aparılmasını Paşinyan həyat yoldaşı Anna Akopyan təsdiqləyib. Oğlunun İrəvanda olduğunu bildirən Akopyan Aşot Paşinyanın tezliklə yenidən Qarabağa qayıdacağını söyləyib. "Onun gəlişi heç nə ilə bağlı deyil. Qarabağa qayıdırraq hərbi xidmətini davam etdirəcəm". A.Akopyan bütün əsgərlərin qanunla nəzərdə tutulmuş məzuniyyət hüququndan danışır.

Ancaq istisna etmək olmaz ki, Paşinyan Qarabağ klanının ondan qisas alacağından ehtiyatlandığı üçün oğlunu "gözünün qabağına" aparıb. Qarabağdakı işğalçı orduda baş alıb gedən cinayətlər, qətl intihar halları N.Paşinyanı narahat etməyə bilməzdi, xüsusilə də indiki həssas dövərdə.

Bəs mövcud situasiya nələri vəd edir? Ermənistanın hazırkı hakimiyyəti devrilsə, Qarabağ klanı yenidən iqtidara gələ bilermi?

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, son vaxtlar Ermənistanda baş verənlər bir daha Paşinyan hakimiyyəti ilə Qarabağ klanı arasında gedən mübarizənin daha da kəskinləşəcəyindən xəbər verir: "Təbii ki, bu proseslərdə bir məqam da Ermənistan vətəndaşının əsas məqsəddən yayındır

İrəvanla Xankəndi arasında

Uçurum dərinləşir - "miatsum" şousu

Paşinyanın əleyhdarları aktivləşir; vəziyyətin kritikliyini gören erməni keşişlər Dağlıq Qarabağın Ermənistanə birləşdirilməsi ilə bağlı çağırışlara başladılar; **politoloq:** "Paşinyan Qarabağ klanını Ermənistandan Qarabağa köçürmək istəyir..."

maq və hakimiyyətin keçirdiyi islahatların iflas olduğunu gizlətməkdir. Artıq bir ildir ki, Paşinyan hakimiyyətdədir. Bəs nə baş verir? Bir neçə gün öncə Paşinyan məhkəmə sisteminə islahatların keçirilməsinin labüd olduğunu bildirdi və qeyd etdi ki, ümumən xalq referendumu da keçirilə bilər. Hətta bu zaman "cərrahi müdaxilə" ifadəsindən də istifadə etdi, yeni kəsin atmaq. Bununla belə, Paşinyan Avropada çıxış edərkən apardığı islahatlardan ağız dolusu danışdı və korrupsiyaya ilə mübarizənin yüksək səviyyədə getdiyini və ədliyyə və məhkəmə sisteminin də normal olduğunu qeyd etdi. Lakin Köçeryan həbsdən azad edilən kimi Paşinyan məhkəmə sisteminin özünün korrupsiyaya uğramasından danışdı və özünü qatı bir müxalifətçi kimi göstərdi və əsasən də Qarabağ klanına qarşı. Maraqlıdır ki, Rusiya və ümumiyyətlə, KMTM üzvü olan dövlətlər susur, Qərb isə bununla bağlı bəyanatlar verir. Deməli, baş verənlər ən azından Rusiyanı razı salır. Paşinyanın etdiyi səhv və Rusiyanın dəstəyi bir müddət əvvəl cinayətkar və heç bir reytingi olmayan Köçeryanı baş müxalifətçiyə çevirdi. Bundan başqa, Paşinyan Qarabağ separatçılarını Köçeryanla əlaqələndirib dövlət çevrilişi və torpaqların verilməsini ortaya atdı və öz üzərindən cavabdehliyi götürmək istədi. Bununla da bir daha Köçeryanın və bu planının Rusiya layihəsi olduğunu göstərməyə çalışdı. Hətta çıxışlarında bütönlükdə 2016-cı ildə baş verənlərdə Rusiyanı günahlandırdı. Paralel olaraq Bako Saakyanla qarşı da kampaniya aparılır. Bütün bunlar təbii ki, danışıqlar prosesinə mənfi təsir edə biləcək amillərdir. Guya İrəvan bir cür, separatçılar isə bu məsələlərə başqa cür baxırlar. Yeni Pa-

şinyan dolayı yolla proseslərin səbəbkarı kimi ABŞ və Qərbi göstərir, Türkiyə ilə sərhədin açılma ehtimalından danışır və s. Bütün proseslər göstərir ki, Paşinyan Qarabağ klanını Ermənistandan Qarabağa köçürmək istəyir, həm öz siyasi rahatlığı, həm də münaqişənin həlli ilə bağlı cavabdehliyi öz üzərindən götürmək üçün.

Qarabağ klanı ilə Ermənistan hakimiyyəti arasındakı uçurumun dərinləşməsindən heyəcanlanan qüvvələr isə yeni ideyalar üzərində baş sındırmadadırlar. Onlar anlayırlar ki, Ermənistan və Xankəndi arasında savaşa başlamamaq üçün Qarabağın bütövlükdə Ermənistanə birləşdirilməsi lazımdır. Ona görə də yenidən "köhnə xatirələri oyatmağa" çalışırlar. "Qarabağda (qondarma qurum - red.) ayrılıqda prezident və hökumət olmamalıdır". Erməni KİV-ləri xəbər verir ki, bunu "Birləşmiş Ermənistan" Partiyasının rəhbəri, erməni hərbi ekspert Vahan Badasyan bildirib. Badasyanın açıqlamasını şərh edən erməni KİV-ləri onu kəskin şəkildə tənqid edib və işğal altındakı Qarabağın bütövlükdə Ermənistanə birləşdirilməsi lazımdır deyib. "Bu məna, katolikosun Qarabağın Ermənistanə birləşdirilməsi bəyanatı heç də təzə söhbət deyil. Əslində Qarabağla bağlı ilk bəyanatı 1988-ci ildə elə erməni katolikosu vermişdi", - deyən deputatın sözlərinə görə, ondan ötən dövr ərzində ermənilər nə Dağlıq Qarabağı müstəqil dövlət kimi tanıya və tanıda, nə də onu Ermənista-

nə birləşdirilməsi məqsəddir. Lakin birləşdirilməmiş Qarabağ...". - deyə erməni KİV-ləri yazır.

Təsədüfi deyil ki, Badasyanın sözlərindən az keçməmiş erməni katalikosu I Aram "Antilias Məbədi"də erməni xalqına ünvanladığı müraciətində işğal altında olan Qarabağın Ermənistanın tərkibində daxil edilməsi olduğunu ifadə edən sərəmsəm bəyanat yayıb: "Tam və birləşdirilmiş Ermənistan görüntüsünə ilk tətbiq Qarabağın Ermənistanə birləşdirilməsidir".

Qeyd edək ki, işğal altında olan ərazilərin Ermənistanə birləşdirilməsi məsələsi, əsasən 1988-ci ildən etibarən səsləndirilən tənqibçi "miatsum" ideyasına əsaslanır. "miatsum" ideyası o zamanın erməni katolikosu I Aramın tərəfdarları tərəfindən qəbul edilən ideyadır. "miatsum" ideyası o zamanın erməni katolikosu I Aramın tərəfdarları tərəfindən qəbul edilən ideyadır. "miatsum" ideyası o zamanın erməni katolikosu I Aramın tərəfdarları tərəfindən qəbul edilən ideyadır.

"Erməni kilsəsi həmişə şərh mənbəyi olub. Erməni kilsəsinin heç erməni xalqına xeyri olmayıb. O din ki, o dini ocaq ki siyasət qarışır, o din, o dini ocaq da murdarlanır. Erməni kilsəsi də çoxdan murdarlanmış bir dini ocaqdır". **Bunu Oxu.Az-a açıqlamasında YAP-çı deputat Musa Quliyev Yaxın Şərqdə yaşayan ermənilərin katolikosu I Aramın Dağlıq Qarabağın Ermənistanə birləşdirilməsi çağırışına münasibət bildirərkən deyib.** "Bu məna, katolikosun Qarabağın Ermənistanə birləşdirilməsi bəyanatı heç də təzə söhbət deyil. Əslində Qarabağla bağlı ilk bəyanatı 1988-ci ildə elə erməni katolikosu vermişdi", - deyən deputatın sözlərinə görə, ondan ötən dövr ərzində ermənilər nə Dağlıq Qarabağı müstəqil dövlət kimi tanıya və tanıda, nə də onu Ermənista-

na birləşdirə bildilər. "Çünki həm Azərbaycanın gücü, həm Azərbaycan prezidentinin apardığı beynəlxalq siyasət, həm də Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki imici və vaxtında apardığı diplomatik səylər buna imkan vermədi. Bundan sonra da erməni katolikosu, yəqin ki, Dağlıq Qarabağı yuxusunda görəcək. Bəlkə neçə əsr sonra gələn katolikoslar da ola bilər ki, bu fikirlərə düşsünlər, sərəmsəmləsinlər. Amma heç vaxt Qarabağ Ermənistanə birləşməyəcək, Qarabağ Azərbaycan torpağı olaraq qalacaq. Ola bilər ki, Qarabağdakı ermənilər köçüb, gedib Ermənistanə yaşayalar. Bunu da zaman göstərəcək", - deyə M.Quliyev əlavə edib.

Ermənistanın baş naziri N.Paşinyan da dəfələrlə bəyan edib ki, o, Dağlıq Qarabağın əvəzində nəmişə bilməz, ona görə də Bakı Xankəndi ilə mäsaya oturmamalıdır. Lakin eyni zamanda Dağlıq Qarabağın ətrafındakı 7 rayonun qaytarılması məsələsi qaldırılarda İrəvan iddia edir ki, həmin ərazilər artıq Dağlıq Qarabağa birləşdirilib. Bu cür sərəmsəm fikirlərlə gündəm yaratmağa, vaxtı uzatmağa çalışan ermənilər indi də yenidən "miatsum" iddiası ilə meydana çıxmaq istəyirlər. Ancaq reallıq budur ki, Ermənistan indiyədək nə Dağlıq Qarabağı müstəqil subyekt kimi tanımağa, nə də özünə birləşdirməyə cürət etmir. İndiki halda ermənilər bu kartdan Qarabağ klanını ram etmək üçün yararlanmağa çalışırlar. Eyni zamanda Ermənistan hakimiyyəti bu yolla diasporadan maliyyə yardımı alacağını güman edir.

Ancaq Qarabağ separatçılarının Ermənistanla birləşməyə razılıq verəcəyi də inandırıcı görünür. Separatçı-terrorçu qruplaşmalar 2020-ci ildəki "prezident seçkiləri" şousuna start veriblər.

Siyasi böhran yaşanan Britaniyanı nə gözləyir?

Şahin Cəfəri: "Sərt "Brexit" Londona həm iqtisadi, həm də siyasi-təhlükəsizlik baxımından problemlər yaradacaq"

Böyük Britaniya hökuməti öz başçısının dəyişməsi prosesini yaşayır. Avropa Birliyindən çıxış planına dəstək ala bilməyən Tereza Mey həm Mühafizəkarlar Partiyasının, həm də hökumətin rəhbərliyindən istefa verməyə məcbur olub.

Bəs Londonda yaşanan hökumət böhranına gətirən səbəblər hansıdır? Proseslər London üçün hansı nəticələr verə bilər? Hökumət rəhbərinin dəyişməsi Böyük Britaniya ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərdə dəyişikliklərə səbəb ola bilərmi?

Sualları cavablandıran politoloq Şahin Cəfəri hesab edir ki, Londonda baş verənlərin kökündə "Brexit" dayandır: "Böyük Britaniyada əslində hökumət böhranından çox, "Brexit"lə bağlı ölkə miqyaslı siyasi böhran var. Baş nazir Tereza Meyin Avropa Birliyi ilə razılaşdığı heç bir plan Britaniya parlamentini tərəfindən qəbul edilmədi, hətta onun öz partiyası da bu planlara tam dəstək vermədi. Nəticədə siyasi dalan vəziyyəti yarandı və T.Mey bu tıxanılıqçı açmaq üçün partiya liderliyindən istefa verməyə məcbur oldu. Mühafizəkarlar yeni idarə seçənə qədər T.Mey baş nazir vəzifəsində qalacaq. Seçki prosedurları iyulun 20-nə qədər davam edəcək. Hazırda mühafizəkarlara başçılıq etmək üçün 8 nəfər öz iddiasını ortaya qoyub, onların sayının daha da artacağı gözlənilir. Ən iddialı namizədlər isə ekologiya, ərzaq, kənd təsərrüfatı naziri Maykl Kouv, keçmiş xarici işlər naziri Boris Conson və "Brexit" üzrə sabiq nazir Dominik Raab sayılır".

Politoloq deyir ki, mühafizəkarların yeni lideri öz üzərinə böyük məsuliyyət götürmüş olacaq: "Əvvəla, böyük ehtimalla, sərt "Brexit", yəni AB ilə anlaşma əldə etmədən bu qurumu tərk etmək ssenarisi ağırlıq qazanacaq. Sərt "Brexit" Böyük Britaniyanın Avropa Birliyinin ümumi bazarını tərk edərək AB ölkələri ilə Dünya Ticarət Təşkilatının qaydaları əsasında iqtisadi-ticarət əlaqələri qurmağı deməkdir. Bu, elə də asan məsələ deyil. AB tərəfi anlaşmasız çıxan Londonla danışıqlarda güzəştisiz mövqə tutacaq. AB üzvü olan İrlandiya ilə Birləşmiş Krallığın tərkib hissəsi olan Şimali İrlandiya arasındakı sərhəd məsələsinin necə həll olunacağı da qeyri-müəyyən qalır. Məhz bu məsələ T.Meyin planının ən mübahisəli müddəası idi. İrlandiya hökuməti və AB sərhədini əvvəlki kimi mal və xidmətlər üçün açıq qalmasını və gömrüksüz olmasını istəyirdilər, lakin britaniyalı deputatlar bunu ölkənin suverenlik hüquqlarının pozulması kimi qiymətləndirdilər və razılıq vermədilər. Gumanlar var ki, fiziki sərhədin müəyyənləşdirilməsi Olster problemini yenidən aktuallaşdıracaq, yeni Şimali İrlandiyada separatçı meyllər bir daha baş qaldıracaq. Bu isə ən xoşagəlməz ehtimaldır. Bir sözlə, sərt "Brexit" həm iqtisadi sahədə, həm də siyasi-təhlükəsizlik baxımından problemlər yaradacağı proqnozlaşdırılır. Bu prosesi minimum sarsıntı ilə gerçəkləşdirmək mühafizəkarların yeni rəhbərinin liderlik keyfiyyətlərindən asılı olacaq".

Ş.Cəfərinin sözlərinə görə, Mühafizəkarlar Partiyasının yeni rəhbərini gözləyən başqa bir sınaq isə növbəti parlament seçkiləri olacaq: "Erkən seçki keçirilməsi ehtimalı da var. Partiya seçkidə məğlub olsa, mühafizəkarlar növbəti lider dəyişikliyinə gedəcəklər. Şübhəsiz ki, bu proseslər Böyük Britaniyanın xarici siyasətinə öz təsirini göstərəcək. Avropa Birliyində təmsil olunan dövlətlər öz suverenlik hüquqlarının bir qismini mərkəzə - Brüsselə güzəştə gedirlər. Üzv dövlətlər Avropa Komissiyasının xarici siyasət, enerji və təhlükəsizlik istiqamətlərində ümumi xəttinə zidd siyasət yeridə bilməzlər. "Brexit"dən sonra Britaniya bu öhdəliklərdən və çərçivələrdən azad olacaq və müstəqil oyunçu kimi beynəlxalq siyasətin aktoruna çevriləcək. Bunun beynəlxalq geosiyasətə təsirləri qaçılmazdır. Biz yaqın ki, iki anqlo-sakson dövləti - ABŞ və Britaniyanın daha da yaxınlaşacağını və yeni ikitərəfli ticarət müqaviləsi imzalayacaqlarını müşahidə edəcəyik. Azərbaycanla ikitərəfli münasibətlərdə isə ciddi dəyişiklik baş verəcəyini düşünürəm. Enerji sahəsində əməkdaşlıq Britaniya-Azərbaycan əlaqələrinin nüvəsini təşkil edir və nə qədər ki, BP ilə Azərbaycan arasında neft müqaviləsi qüvvədədir, belə də davam edəcək".

❑ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə bir neçə şair və yazıçıya, eləcə də mədəniyyət xadimlərinə fəxri adlar verilib. Onların arasında Vahid Əziz, Ramiz Rövşən, Musa Yaqub xalq şairi, Kamal Abdulla, Natiq Rəsulzadə, Afaq Məsud xalq yazıçısı, İlqar Muradov, Cavan Zeynallı xalq artisti, Vaqif Bayath, Elçin Hüseynbəyli, Firuz Mustafa əməkdar incəsənət xadimi adına layiq görülüb.

sərəncamına əsasən fəxri adlar üçün verilən aylıq məvaciblər artırılaraq, "xalq" fəxri adı üçün aylıq 150 manat, "əməkdar" fəxri adı üçün isə 100 manat müəyyən edildi.

Beləliklə, hazırda fəxri adlara görə aylıq təqaüdün məbləği xalq yazıçısı, xalq şairi, xalq artisti və xalq rəssamı üçün 150 manat, əməkdar elm xadimi, əməkdar incəsənət xadimi, əməkdar artist, əməkdar rəssam, əməkdar mədəniyyət işçisi, əməkdar müəllim, əməkdar həkim, əməkdar memar, əməkdar bədən tərbiyəsi və

laureati, professor titulumu deyilən. Türkiyədə çox yaxşı dövlət sənətçisi adı var. Xalq artisti adından sovet iyi gəlir..."

Fəxri adların ləğvi məsələsinə gəlincə F.Bədəlbəyli də fəxri adların ləğvinə istəmədiyini deyib:

"Mənim bu gün təəssüfləndiyim məqam bu adların çox cılızlaşmasıdır. Bizim vaxtımızda xalq artistlərinin sayı çox az idi. Məsələn, Əfrasiyab Bədəlbəyliyə 57 yaşında xalq artisti verildilər. İndi isə xalq artistinin nüfuzu aşağıdır".

Mövzu ilə bağlı millət vəkili

Xalq şairinin imtiyazları - fəxri adların faydaları, dünya təcrübəsi...

Fazil Mustafa: "İnsanlara təkcə ad-şöhrət deyil, maddi təminatı əhatə edən mükafat verilməlidir"
Sabir Rüstəmханlı: "Bu adı almayanlar qısqançlıqla yanaşır"

Qeyd edək ki, fəxri adlar verilən zaman bir məsələ də gündəmə gəlir. Fəxri adın üstünlükləri nədir və dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində belə təcrübələr varmı?

Qeyd edək ki, bir çoxları sovet dövründə daha çox populyar olan fəxri adların verilməsini birmənalı qarşılamır, bu ənənənin davam etdirilməsini gərəksiz sayırlar.

Sovetlər birliyi dağıldıqdan sonra bir çox ölkələr bu cür ənənəyə son qoyub. Bu baxımdan, fəxri adların ləğv olunmasını, əvəzində yaradıcı insanlara kifayət qədər maddi yardım ayrılmasının tövsiyə edənlər var və onların sayı kifayət qədərdir.

Lakin digər qisim hesab edir ki, əslində fəxri adlar aylıq təqaüddən başqa şəxslərə böyük imtiyazlar, ev, maşın, ən əsası mənəvi ruh verir. Qeyd olunur ki, bəzi ölkələrdə tarixən gələn fəxri adlar mövcuddur. Məsələn, lord, qraf, monarx nəsl və sairə.

Bəs fəxri adların hansı imtiyazları var?

Əvvəlcə bildirək ki, fəxri adlar Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına verilir, lakin digər ölkələrin vətəndaşlarına da verile bilər.

Məlumatla görə, ilk xalq şairi adına Səməd Vurğun layiq görülüb. Məhz 1956-cı ildə onun ölümündən sonra yazıçılara, şairlərə fəxri adlar verilməyə başlandı. Daha sonra isə sovet hakimiyyəti altında olan ölkələrdə bu ənənə davam etdirilib.

Ötən ilə qədər incəsənət və mədəniyyət xadimləri aylıq olaraq "xalq" fəxri adı üçün 100, "əməkdar" fəxri adı üçün isə 60 manat alırdı. Lakin prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 1 mart

idman xadimi əməkdar dövlət qulluqçusu, əməkdar jurnalist, əməkdar mühəndis, əməkdar hüquqşünas, əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi, əməkdar pilot, əməkdar tibb işçisi üçün 100 manatdır.

Fəxri ad verilməsi ənənəsinin davam etdirilib-etdirilməməsi məsələsinə gəlincə, qeyd etdiyimiz kimi, bu məsələ tez-tez gündəmə gəlir və mübahisəli fikirlər bildirilir. Hətta mədəniyyət naziri Əbülfəz Qarayev də bu məsələ ilə bağlı öz mövqeyini bildirmişdi. Nazir qeyd etmişdi ki, hələlik fəxri adların ləğvi uyğun görünür:

"Bizdə istər xalq artistləri, istərsə də əməkdar artistlər mədəniyyət ocaqlarında çalışdığı üçün bu məvaciblər onların əmək haqlarına əlavədir. Bu adlar bir stimül xarakteri daşıyır. Fəxri ad məsələsi çox az sayda ölkələrdə həyata keçirilir. Bir çox ölkələrdə ləğv olunub, amma bizdə bu, bir tendensiya halı alıb. Gələcəkdə fəxri adlar hər adama verilməyəcək, haqqı olan alacaq. Bu zamana kimi fəxri ad alanların hamısı buna layiq olduqları üçün o adı alıblar. Fəxri adların ləğvi barədə hələlik düşünülmür. Biz bu addımı atmaq istədik, amma sonradan gördük ki, bu, alınan bir şey deyil. İstər SSRİ dövründə alınan, istərsə də Azərbaycanın müstəqilliyi dövründə verilən fəxri adları hər biri tarixə düşür. Biz isə tariximizə hörmətlə yanaşmalıyıq".

SSRİ xalq artisti və Azərbaycanın xalq artisti Fərhad Bədəlbəyli isə qeyd etmişdi ki, fəxri ad "Sovet iyi" gəlir: "Xarici ölkələrə səfər edən zamanı heç vaxt SSRİ xalq artisti olduğunu qeyd etmirəm. Sadəcə, özüm qazandıgım - beynəlxalq müsabiqələr

Fazil Mustafanın rəyini öyrənməyə çalışdıq. "Yeni Müsavat"a danışan millət vəkili qeyd etdi ki, bir neçə dəfə bu məsələni gündəmə gətirib: "Hər zaman qeyd etmişəm ki, bir çox ölkələrdə bu, pul mükafatları və nominasiyalarla əvəz edilir. Məsələn, qonşu Türkiyədə sənət adamlarına "dövlət sənətçisi" adı verilir. Bu, həm onların maddi baxımdan problemlərinin həlli deməkdir, həm də müəyyən dərəcədə ona status verir. Düşünürəm ki, bizim ölkədə də fəxri adlarla bağlı məsələyə bu variant tətbiq edilsin. Lakin hazırda vəziyyət elədir ki, bir sıra mədəniyyət və incəsənət xadimləri istəyir ki, çəkdirdi əziyyətlərini fəxri ad, imtiyazlar alsın. Bunu əsirsədikdə isə dövlətdən incik qalırlar. Lakin fikrimcə, ad yarıması dayandırılmalıdır. Yaxşı olar ki, ortada pul mükafatı və nominasiyalar olsun. Məsələn, illik nominasiyanın qalibləri olur, onlara böyük məbləğdə vəsait verilir. Bu daha layiqli olur. Avropada, Amerikada, İngiltərədə bu məsələ mükafatların səviyyəsinə görə bu məsələ tənzimlənir, həllini tapır. Məsələn, "Buker" mükafatı ədəbiyyatçılara, "Nobel" alim və ədəbiyyatçılara verilir və sairə.

Ölkəmizdə də bu cür mükafatlar təsis edib, əziyyətlərinə görə yazıçı və şairlərə vermək olar. Ona görə də bu məsələdə, fikrimcə, daha çox köhnə dövrün prinsiplərindən imtina etmək lazımdır. İnsanlara təkcə ad-şöhrət deyil, maddi təminatı əhatə edən mükafat verilməlidir. Doğrudur, görkəmli şəxslərə prezident təqaüdü verir, bu maddi təminatın çox yaxşı formasıdır. Lakin bəlkə bu təqaüdü özünün də baxılmasına ehtiyac var. Belə ki, bu cür

mükafatların ölkə üçün daha çox çalışan şəxslərə verilməsi daha uyğundur".

Xalq şairi Sabir Rüstəmханlı isə bildirdi ki, fəxri adı layiq görülməsi onun həyatına və taleyinə o qədər də böyük təsir göstərməyib: "Mən 2005-ci ildə "xalq şairi" adını almışam. Lakin 1980-ci illərdən artıq mən xalq şairi kimi qeyd edirdim. Əksəriyyət rəsmən ad verildə bilmədi ki, əslində xalq şairi deyilmişəm. Düşünürəm ki, bu cür fəxri adlara layiq görülməyən insanlar bu məsələyə qısqançlıqla yanaşır. Dü-

yanın hər bir yerində bu cür fərqləndirmə var. Xalqa yaxın olan, onun xeyir-şərində iştirak edən, dərdini dilə gətirən, sənətdə daha çox hörmət qazanan insanları millət özü də fərqləndirir. Məsələn, adi demirçidən tutmuş, digər sahələrdə çalışanlara "usta", "baş usta" adını verirlər. Bir halda ki, deyirlər ki, "siz bu ada çoxdan layiq görülməli idiniz", deməli, adın verilməsi də məntiqlidir. Niyə buna pis baxmalıyıq? İkinci bir tərəfdən, dövlət bu adı verəndə qarşılığında həmin şəxslərdən nəse istəyirmi? Məsələn, 14 ildir ki, bu fəxri adı daşıyıram, dövlət mənə heç nə tələb etməyib və yaxud hansısa məclisdə, tədbirdə onun barəsində tərifləməyimi istəməyib. Bu, sənətə, peşəyə verilən qiymətdir.

Məsələn, Musa Yaqub bu gündə "xalq şairi" adını aldı. O, hazırda ahi yaşındadır, bundan sonra ona bu adın verilməsi nəyi dəyişir? Ona görə də bu ada qısqançlıqla yanaşmaq, pis baxmaq lazım deyil".

Sabir Rüstəmханlı onu da vurğuladı ki, xalq şairi, xalq yazıçısı titulu əvvəldən, bünövrədən xalq artisti titulundan çox fərqlənib:

"Xalq şairi, yazıçısı ədəbiyyatın akademiki deməkdir. Lakin teatr xadimləri, sənətçilər başqalarından seçilmək, uzun müddət səmərəli fəaliyyəti üçün fəxri adlara layiq görülür. Xalq artisti adını xalq şairi adı ilə müqayisə etmək olmaz. Düşünürəm ki, orada da "ölçü-biçi" olmalıdır. Yeni xalq artisti, əməkdar artist adı sənətin ən yüksək zirvəsində olanlara verilməlidir. Kim gəldi bu adların verilməsi yolverilməzdir".

❑ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Mayın 29-da Bakıda UEFA Avropa Liqasının finalı keçiriləcək. Finalda iki ingilis klubu üz-üzə gələcək. Obrazlı formada desək, "Arsenal" və "Çelsi"nin ifasında London derbisi izləmək şansı əldə edəcəyik.

Bu günlərdə Bakıda əsl final coşqusu yaşanır. Belə ki, mayın 25-də Bakıda bulvar ərazisində "Fan festival" start götürüb. "Yeni Müsavat"ın reportyor qrupu olaraq festival ərazisində olduğumuz zaman müşahidə etdik ki, uşaqların və böyüklərin əylənməsi, hədiyyə qazanmaları üçün hər cür şərait yaradılıb. Festival ərazisinə Kukla Teatrının yanından, xüsusi x-ray cihazlarından və mühafizəçilərin yoxlamasından keçdikdən sonra daxil olmaq mümkündür. Festival ictimaiyyətə tam açıq qaydada keçirilir. Orada göstərilən xidmətlər, quraşdırılan avadanlıqlardan istifadə ödənişsizdir. Festivala qatılanlar Avropa Liqasının kuboku ilə şəkil çəkdirmək, festivalın əsas səhnəsində

hava ilə doldurulmuş futbol qapılarında futbol bacarıqlarını sınaqdan keçirə bilərlər. Festival mayın 29-na qədər davam edəcək.

Onu da qeyd edək ki, mayın 27-də Böyük Britaniyanın Azərbaycanlı səfiri xanım Kerol Krofts UEFA Avropa Liqasının Bakıda keçiriləcək final qarşılaş-

ma ilə doldurulmuş futbol qapılarında futbol bacarıqlarını sınaqdan keçirə bilərlər. Festival mayın 29-na qədər davam edəcək.

28 May - Respublika Günü münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edən diplomat ölkələrimiz arasında idman sahəsində əlaqələrdən danışarkən Bakıda keçiriləcək final oyunun əhəmiyyətini xüsusi qeyd edib. Kerol Krofts futbol

da oynanılacaq final qarşılaşması ilə əlaqədar səfirlik AFFA və Azərbaycan hökuməti, eləcə də Britaniya polisi ilə sıx əməkdaşlıq edir. Səfirlik daha çox Britaniya vətəndaşının final oyununu izləmək üçün Bakıya gəlməsinə çalışır. O, final yarışını günün bir neçə çarter reysi ilə azarkeşlərinə Bakıya gələcəklərini

Sabah Bakıda möhtəşəm final

olacaq: hazırlıqlar necə gedir?

Böyük Britaniya səfiri: "Azərbaycanda özümü evdəki kimi hiss edirəm"

üzrə İngiltərə millisinin 1966-cı ildə Azərbaycanlı yan xətt hakimi Tofiq Bəhramovun düzgün qərarı sayəsində tarixdə ilk dəfə dünya çempionu olduğunu bildirərək deyib: "Böyük Britaniya-Azərbaycan futbol əlaqələri barədə danışarkən ilk ağıla gələn Tofiq Bəhramovdur. 1966-cı ildə keçirilən dünya çempionatının ildönümü ilə əlaqədar, 2016-cı ildə biz Tofiq Bəhramovun ailəsini ziyarət etdik. Tofiq Bəhramovun ailəsi bizə onun arxivindən fotoşəkillər təqdim etdi. Həmin fotoşəkillər Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında yüksək səviyyəli əlaqələrin rəmzlərindən biridir. Həmin il Tofiq Bəhramovun ailəsi Kraliça II Elizabetin doğum günü məclisinə dəvət edilmiş və orada onlara Tofiq Bəhramovun tarixi oyununda geyindiği forma təqdim olunub".

Səfir Böyük Britaniya vətəndaşlarının Azərbaycana təkə futbol matçlarında deyil, Formula 1, cüdo və idmanın digər növləri üzrə keçirilən idman yarışlarını izləmək üçün də səfər etdiklərini bildirib. Ölkəmizdə Birləşmiş Krallığın 500-dək şirkətinin fəaliyyət göstərdiyini və Britaniya icmasının mövcudluğunu qeyd edən diplomat bildirib ki, UEFA Avropa Liqasının "Arsenal" və "Çelsi" klubları arasın-

bilirib.

Diplomat mayın 29-da "Arsenal" və "Çelsi" klubları arasında möhtəşəm final matçının oynanılacağına əminliyini bildirib.

Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri Kerol Krofts Avropa Liqasının final matçının siyasiləşdirilməsi barədə suala da cavab verib. Səfir deyib ki, idman barədə, "Arsenal" və "Çelsi" klublarının Bakıdakı oyunu barədə danışmaq lazım idi. K.Krofts bildirib ki, bu iki klubun finala çıxması böyük nailiyyətdir: "Arsenal" və "Çelsi" də çox güclü oyunçular var və bütün söhbətlər onlar barədə olmalıdır".

K. Krofts qeyd edib ki, o, özünü Azərbaycanda hər zaman evdəki kimi hiss edib: "Mənim ailəm, dostlarım buraya gəlirlər. Biz hər zaman insanların səmimi münasibətini görmüşük. İctimai nəqliyyatda gedərkən durub yer verirlər".

Qeyd edək ki, UEFA Avropa Liqasının 2018-2019-cu il mövsümünün Londonun "Arsenal" və "Çelsi" klubları arasında oynanılacaq final qarşılaşması saat 23:00-da başlayacaq.

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

"O dahi şairlər də hökmdarlarla işləyib də, əmoğlu"

Samir SARI

Gənc və nadir, idealist və maksimalist, radikal və emosional vaxtlarımız idi, göydə uçan quşun belə xalq hərəkatına qoşulmasını, AXC üzvü olmasını istəyirdik. Kim bizimlə deyildisə, "partokrat" idi, demək, xalqın azadlığını, dövlətin müstəqilliyini istəmədi.

Vəzirovun dönəmini birtəhər yola verdik, amma Mütəllibovun vaxtında "partokrat"lara, bir də onlara loyal olan ziyalılara, əsasən də yazıçı və şairlərə münasibət dəyişdi. Qərbi deyirdi ki, rəssamlara, opera və balet sənətkarlarına, dirijor və rejissorlara bir söz deyən yox idi, amma hamı şair və yazıçılardan birmənalı mövqə gözləyirdi.

O dövrün məşhur jurnalisti mərhum Elçin Səlcuq başda olmaqla hamımız bu düşüncədə idik. O vaxt Elçin tanınmış ziyalıları demokratiyaya dəstək vermədiklərinə görə hədəfə götürmüş, barələrində bir yazı yazmışdı və ölkənin siyasi-ədəbi gündəmində babat bomba partlatmışdı.

Həmin günlər idi, biz də kəndimizin çayxanasında AXC-yə dəstək verməyən yazıçı və şairləri itdən alıb, itə verirdik, deyirdik, başqa vaxt Peredelkinoda, Yaltada rusiyalı, ukraynalı həmkarları ilə içib millətçilik edən (sovet dövründə başqa respublikaların ədibləri gileyilmişdilər ki, Azərbaycanlı həmkarları millətçidirlər) ziyalılarımız indi nədən susurlar, xalq hərəkatına dəstək vermirlər, Mütəllibova qarşı çıxmırlar.

Düzdür, o vaxt xalq şairi Qabil mətbuatda Ayaz Mütəllibova çoxsaylı ritorik sərt suallar ünvanlamışdı və buna görə hərəkatçıların arasında qəhrəmana, partokratların yanında düşməne çevrilmişdi. Amma biz istəyirdik ki, hamı belə olsun, hamı Mütəllibova qarşı çıxsın. Çünki, bu, bir demokratiya mübarizəsidir-zad.

O cür söhbətlərdən birində kəndimizin bizdən yaşlı, yazı-pozusu olan ziyalılarından biri dedi ki, uşaqlar, siz hələ gəncsiniz, məsələni yaşınızdan irəli gələn emosionallıqla qiymətləndirir, hər şeyi idealizə edirsiniz, amma tarixin heç bir dövründə şairlər kütləvi şəkildə dissident olmayıblar, əksinə, bəxti gətirənlərin hamısı sarayda işə düzəliblər.

Bu, indiki dildə desək, "çox da şey eləməyin" demək idi, amma biz hörmətli şairimizə arqumentlərinə mültefit olmadıq. O da məcbur olub dedi: "Dahi Nizaminə götürün, padşahlar üçün şeirlər yazıb, yaxşı da enam alıb, hətta ona kənd və Afaq adlı kənz bağışlayıblar".

Doğrusu, böyük Nizaminin ona bağışlanan kəndi qəbul edib kəndxuda (kənd sovetinin sədri) olmasını, xüsusilə də kənz Afaqın ona eskort xidməti göstərməsi məsələsini sınıra bilmədik, amma faktların üzü sərt idi.

Ardınca hörmətli ziyalımız Məhəmməd Füzulinin də hökmdarlardan təqaüd aldığından, hətta təqaüdü kəsildiyinə görə şikayətləndiyindən danışdı, dedi ki, şairlər bütün dövrlərdə padşahlardan, sultanlardan asılı olublar.

Pərt olmaqda idik ki, dadımıza böyük Nəsimi yetişdi. Nəsimini üzümüzə qalxan edərək kəndimizin ziyalısı ilə bir az höcətləşdik, amma o, məsələyə yeni bir arqumentlə yanaşdı: "Baxın, onu 48 yaşında hökmdarlarla yola getmədiyinə görə edam ediblər, amma indiki yazıçı və şairlər edam olunmaq istəmirlər, anlayırlar ki, indi dövrən dəyişibsə də, hökmdarın qəzəbinə gələn şairə əfv və çörək yoxdur. Siz də anlayışlı olun, onları şişə taxmayın".

Daha sonra söhbət xan sarayında vəzir işləyən Molla Pənah Vaqifə qədər gəldi və adamın son sözü belə oldu: "O dahi şairlər də hökmdarlarla işləyib də, əmoğlu".

İndi o vaxtdan 28 il vaxt keçib. O vaxt 1-2 yaşlı olan körpələr indi ən azı 30 yaşında yetkin adamlardır və "şairləri şişə taxmaq" növbəsi onlara çatıb.

Ona görə də hazırda "xalq şairi" fəxri adı alan Ramiz Rövşənin, Musa Yaqubun, Vahid Əzizin adının sosial şəbəkədə eninə-uzununa hallandırılması mənə təəccüblü gəlmedi. Zamanında biz də şişə işləmişik.

O vaxt biz elə bildirdik ki, şairlərin hamısı dissidentlik eləmə, Mütəllibov hakimiyyətinə tez və asan son qoymaq olar. Amma sonradan məlum oldu ki, şairlər kömək eləməsə də, Mütəllibovu devirmək olarmı. ("Devirdiniz, nə qazandıınız?" sualı başqa bir debatın mövzusuudur).

İndikilər də hesab edirlər ki, şairlər saraydan enam almaları, verilmiş mükafatlardan imtina etsələr, ölkədə demokratiya və insan haqları sahəsində ciddi irəliləyişlər olar.

Havayı söhbətdir. Bu ölkədə şairlərdən, baletmeysterlərdən, xoreoqraflardan heç nə asılı deyil. İmkan verin, 3-5 misra babat şeir yazsınlar, rəqs eləsinlər.

Regionda yeni "Ərəb ittifaqı"

Səudiyyə Ərəbistanı kralı 2 ildir düşmən münasibətdə olduğu Qətər əmirini ölkəsinə dəvət edib. Bu barədə ötən gün yayılan məlumatı Qətər XİN də təsdiqləyib. Bildirilir ki, kral Salman bin Əbdüləziz Qətər əmiri Şeyx Təmmim bin Hamad əs-Sanini mayın 30-da Körfəz Əməkdaşlıq Təşkilatının növbədənəkar toplantısında iştirak etməyə dəvət edib.

Bazar günü Qətər baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Məhəmməd bin Əbdürrehman əs-Sani paytaxt Dohada Körfəz Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi Əbdüləziz bin Rəşid əz-Zəyani ilə görüşüb. Səudiyyə kralının dəvət məktubunu baş katib əz-Zəyani bu görüşdə

Səudiyyə Ərəbistanı ərəb ölkələrini öz ətrafında toplayır

yaraq mülki müxalifətin Hərbi Keçid Şurasının hakimiyyəti xalqa təhvil verməsi ilə bağlı bu həftə keçirəcəyi ümum ölkə tətilinə qarşı çıxıb. Xatırladaq ki, Sudanda aprelə baş verən hərbi çevrilişdən sonra Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ bu ölkəyə dəstək verib. İki ölkə Sudanın müvəqqəti hökumətinə 3 milyard dollar yardım ediblər.

Son hadisələr göstərir ki, körfəzdə artan gərginlik və ABŞ-ın ərəb ölkələrinin israrlarına baxmayaraq İrənlə münasibətə isti yanaşması ərəb ölkələrinin yeni birlik axtarışlarını sürətləndirib. Ərəb ölkələrinin yeni lideri Səudiyyə Ərəbistanı həm körfəzdə ərəb ölkələri arasında birlik yaratmaq üçün Qətərlə münasibətə son qoymaq, həmçinin Sudanın yeni hakimiyyətini öz tərəfinə çəkmək istəyir. Çünki Sudan canlı hərbi qüvvə baxımdan ərəb dövlətləri arasında böyük potensiala malikdir. Hazırda Yəmən müharibəsində Sudandan göndərilmiş çoxlu sayda hərbi qulluqçu savaşı.

Yeri gəlmişkən, hazırda ikiyə bölünmüş Liviyada mehiz Səudiyyə Ərəbistanı və Misirin dəstəklədiyi Xəlifə Həftər ölkənin qərbində yerləşən islamçı hökumətə qarşı hücumu keçib. Hazırda toqquşmalar davam edir, ancaq Xəlifə Həftər yaxın zamanlarda islamçıların paytaxtı Tripolini ələ keçirəcəyini bildirib. Əgər bu baş versə, Liviya da körfəz ölkələrinin müttəfiqlərini nəzərdə tutacaq. Bu isə ərəb dünyasının taleyi baxımından mühüm hadisədir. Çünki Sudan və Liviyanın qərbində hakimiyyətdə olan Qətərə yaxın "Müsəlman Qardaşlar" hərəkatı idi. Bu hərəkat isə Səudiyyə Ərəbistanı ilə o qədər də rəqabətdə olan təşkilatdır. Son hadisələr krallığın bir mənada ərəb aləminin liderliyi istiqamətində uğurlu cəhdini göstərir.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Çünki daha çoxuna layiqsən

"Nar" şəbəkəsi Avropa Liqasının final oyununa hazırdır

Mayın 29-da Arsenal-Çelsi arasında baş tutacaq final oyunu ilə əlaqədar "Nar", yerli və əcnəbi azarkeşlərin mobil şəbəkə üzərindən rabitə xidmətlərinə olan tələbatını qarşılamağa tam hazırdır. Bununla əlaqədar olaraq, oyunun keçiriləcəyi Bakı Olimpiya Stadionu və azarkeşlər üçün müxtəlif növ tədbirlərin təşkil olunacağı ərazilərdə mobil rabitə şəbəkəsində təkmilləşdirmə işləri artıq yekunlaşıb.

"Nar", Bakı Olimpiya Stadionu və ətraf ərazilər, "FAN" zona və "FAN Festival" ərazilərində mobil şəbəkə tutumunu optimallaşdırıb. Xüsusilə, stadion ərazisində izləyicilər 286 Mbps sürətlə malik 4G (LTE-A) texnologiyasının üstünlüklərindən faydalana biləcəklər. Paytaxtımıza gələcək qonaqların və yerli azarkeşlərin mobil şəbəkəyə olan ehtiyaclarını nəzərə alaraq, fanatlar üçün təyin olunmuş ərazilərdə 2 mobil baza stansiyası təyin olunub. Qeyd edək ki, respublika ərazisində mobil şəbəkənin 24/7 təhlili "Nar" "Əməliyyat Mərkəzi" və "Çağrı Mərkəzi" əməkdaşları tərəfindən daim nəzarətdə saxlanılır.

UEFA Avropa Liqasının final oyunu ilə əlaqədar xaricdən gələn azarkeşlərin nömrəyə olan tələbatını ödəmək məqsədilə, mobil operatorun satış komandası da gücləndirilmiş iş rejiminə keçib. "Nar"-ın bütün satış mərkəzlərində, eyni zamanda H.Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanındakı səyyar satış məntəqəsində də "Nar" nömrə almaq mümkün olacaq. Ölkəmizə gələn xarici turistlər "Nar"-ın sərfəli "Xoş gəlmisiniz" tarifi istifadə edə bilərlər.

"Nar" şəbəkəsi haqqında ətraflı məlumatı nar.az internet sahifəsindən öyrənmək olar.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycan da telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 7500-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

Qətər XİN başçısına təqdim edib.

Xatırladaq ki, Qətər və Səudiyyə Ərəbistanı arasında münasibətlər iki il əvvəl, 2017-ci ilin iyunun əvvəlində pozulub. Həmin il mayın 21-də Səudiyyə Ərəbistanında keçirilən təhlükəsizlik sammitindən az sonra Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Misir və Bəhreyn Qətəri terrora dəstək verməkdə ittiham edərək bu ölkə ilə əlaqələrini dayandırmışdı. Bununla da kifayətlənməyən ərəb ölkələri Qətəri dənizdən, havadan və qurudan blokadaya almışdı. Qətərin yeganə quru sərhədinin olduğu Səudiyyə Ərəbistanı qapıları bağlayıb. Bundan sonra Qətər ətrafında gərginlik yüksəlib və Türkiyə və İrən Qətərə ərzaq yardımı edib. Eyni zamanda ada dövlətinə hərbi müdaxilə təhlükəsinin qarşısını almaq məqsədilə Türkiyə bu ölkədə hərbi bazasını qurub, əsgər göndərib. Eyni zamanda rəsmi Doha Vaşinqtondan dəstək almaq üçün hazırkı əmirin atasını Vaşinqtona göndərmiş və 12 milyard dollar dəyərinə hərbi təyyarə alınması haqqında müqavilə imzalanıb. Bu yaxınlarda da Qətər ABŞ-dan hərbi vertolyotlar almaqla bağlı anlaşma imzalayıb.

İlk vaxtlarda Qətərə hərbi müdaxilə ehtimalları olsa da, sonradan münasibətlər yumşalıb. Kral Salman Qətərlə münasibətləri yumşaltmaq üçün bəzi addımlar atıb, Qətər və

təndaşlarını hecc ziyarətinə dəvət edib.

İndi isə körfəzdə gərginliyin artması ərəb ölkələrini Qətərlə barışmağa sövq edir. İki həftə əvvəl Yəmən husilərinin Səudiyyə Ərəbistanında neft kəmərlərini dronla bombalamasından sonra kral Salman "bölgədəki son hücumlar və onun nəticələrini müzakirə etmək" üçün həm Körfəz Əməkdaşlıq Təşkilatı, həm də Ərəb Liqasının fəvqəladə toplantısını təyin edib.

Maraqlıdır ki, mayın 27-30-da Məkkədə Dünya İslam Birliyi (Rabitəti Aləmi İslami) növbəti toplantısı keçiriləcək. Beynəlxalq konfransda beynəlxalq islam birliyi və mötədil yol gündəmə gətiriləcək.

Ərəb ittifaqının daha bir ittifaq cəhdi ötən ay inqilabın qalib gəldiyi Sudanın müvəqqəti hökumətinə yönəlib. Sudan Hərbi Keçid Şurasının sədri general Əbdülfəttah əl-Burhan ilk xarici səfərini Misirə edib. Qahirədə Misir prezidentini marşal Əbdülfəttah əs-Sisi ilə görüşən Sudan və Misir liderləri birlik və dostluq mesajları veriblər.

Daha sonra BƏƏ-yə səfər edən Sudan keçid hökumətinin başçısı burada Əbu-Dabi vəliəhd-şahzadəsi Şeyx Məhəmməd bin Zayid əl-Nahyanla görüşüb. BƏƏ lideri bildirib ki, ölkəsi Sudana mövcud şərtlər daxilində dəstək verir, bu ölkədə təhlükəsizlik və sabitliyin qorunması, xalqın inki-

şafına yönəlmiş cəhdlərin reallaşdırılması, milli birlik və uzlaşma çərçivəsindəki fəaliyyətləri dəstəkləyir.

Sudan lideri isə BƏƏ-nin Sudan xalqına verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirərək təşəkkür edib. General Əbdülfəttah əl-Burhanın BƏƏ-dən sonra Səudiyyə Ərəbistanına gedəcəyi və burada mayın 30-da keçiriləcək toplantıya qatılacağı gözlənilir.

Yeri gəlmişkən, Sudan Hərbi Keçid Şurası sədrinin müavini Məhəmməd Hamdan Daklu ölkəsinin İrən və Husilərin təhdidlərinə qarşı Səudiyyə Ərəbistanının yanında olduğunu bəyan edib. Eyni zamanda o, körfəzdə hücumu məruz qalan tankerlər və husilərin raket hücumlarını qınayaraq Sudan ordusunun bütün hədəflərini reallaşdırana qədər Səudiyyə Ərəbistanı və Yəmən (müvəqqəti hökuməti - K.R.) yanında olacağını bildirib. Bu açıqlamadan bir gün əvvəl Səudiyyə Ərəbistanında səfərdə olan Daklu Hərbi Keçid Şurası və Sudan xalqına verdiyi dəstək üçün krallıq hakimiyyətinə təşəkkür edib.

Maraqlıdır ki, bu açıqlamalarla paralel olaraq islamçı Milli Ümmət Partiyası bəyanat ya-

Elan

Süleymanov Azər Süleyman oğlunun adına olan, Bakı şəhər, Nərimanov rayonu, Təbriz küçəsi 25, mənzil 16 ünvana aid mənzilin qeydiyyat çıxarışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tez-tez mətbuatda xərçəng xəstəliyinin müalicəsinin tapılması ilə bağlı informasiyalar yayılır. Müxtəlif ölkələrin tibb institutlarının araşdırmaları əsas götürülərək, xərçəng müalicəsinin metodları ilə bağlı məlumatlar verilir. Əslində soda ilə xərçəngdən tam xilas olmağın mümkünlüyünü də yəqin ki, hər kəs oxuyub. Tibb dünyasının bu müalicə metodlarını tətbiq etməməsinin səbəbi kimi, xərçəng xəstəliyinin müalicəsinin çox böyük bir biznes olduğu əsas götürülür. İddialara görə, tibb mafiyası bu gəlirdən məhrum olmamaq üçün sadə və ucuz başa gələn müalicə yollarına əl atır.

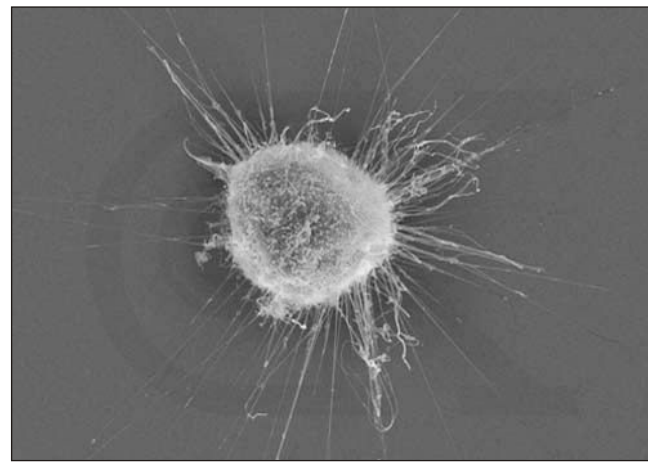
Bu günlərdə yayımlanan xəbərdə də deyilir ki, Britaniya alimləri heç bir prosedura reaksiya verməyən dözümlü xərçəng hüceyrələrinin inkişafını dayandıraçaq yeni preparatların yaxın 10 ildə kəşf edilə biləcəyini açıqlayıblar. Britaniyanın Xərçəng Tədqiqatları İnstitutu (ICR) bu araşdırmaya 75 milyon funt sterlin qoyacağını açıqlayıb. İnstitut Londonun cənubundakı Sutton qəsəbəsində yeni dərmanlar hazırlayan müasir araşdırma mərkəzi açmaq istəyir.

İnstitutun rəhbəri Paul Vorkman deyib ki, xərçənglə mübarizədə ən böyük problem xərçəng hüceyrələrinin dərmanlara adaptasiya olmaları və dərmanlara qarşı müqaviməti artırmasıdır.

Onun sözlərinə görə, yeni dərmanlar xərçəng hüceyrələri

"Xərçəngin müalicəsi tapıldı" iddiaları - uydurma, yoxsa...

Nəsimi Qasimov: "Bu gün orqanizmdə xərçəng xəstəliyini birdəfəlik məhv etmək anlayışı yoxdur"

nin inkişafını daha uzun müddət üçün əngəlləyə biləcək. Bundan başqa, xərçəngdən xilas olma halları artacaq: "Hazırda QİÇS virusu ilə mübarizədə bu mərhələdədir. Araşdırmaçı deyirlər ki, onkoloji xəstəliklərlə mübarizənin müasir metodları, məsələn, kimyoterapiya bəzən

müsbət nəticə vermir, xərçəng hüceyrələri sağ qalır, adaptasiya olunur və xəstəlik yenidən qayıdır. Xərçəng hüceyrələrinin təkmilləşmək və müqaviməti artırmaq xüsusiyyəti xərçənglə bağlı əksər ölümlərin əsas səbəbi və bu xəstəliklə mübarizəni çətinləşdirən başlıca problemdir."

Qeyd edək ki, xərçəngin bütün növləri müəmmadi olaraq təkamül edir. Bu isə böyük problem yaradır, çünki xərçəng hüceyrələrinin müalicə kursuna qarşı müqaviməti xəstəliyin geri qayıtmasına səbəb olur. Ona görə də alimlər hesab edir ki, xərçəngin yeni müalicə metodu eyni vaxtda bir neçə preparatdan istifadəni və xərçəng hüceyrələrinin təkamülünü təxmin edəcək, buna mane olacaq süni intellekt proqramının tətbiqini nəzərdə tutur.

Xərçəngdən tam xilas olmağın yollarının tapılmasına, lakin bunun geniş əhali kütləsindən gizlədilməsinə gəlinə, tibb mütəxəssisləri, onkoloqlar bunu inkar edir. Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"la açıqlama verən Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Onkoloji Klinikasının baş həkimi Nəsimi Qasimov bildirdi ki, xərçəng həqiqətən də

müalicə olunan bir xəstəlikdir: "Bir var xəstəlikdən tam xilas olmaq, bir də var sağalma. Xəstəni sağaltmaq o deməkdir ki, həmin şəxs onunla eyni ildə doğulan insanlar qədər yaşasın. Ancaq bu gün orqanizmdə xərçəng xəstəliyini birdəfəlik məhv etmək anlayışı yoxdur. Biz xəstəliyi müalicə edirik, onun qarşısını alır və təkrar başvermə müddətini maksimum uzatmağa çalışırıq. Buna biz sağalma deyirik. Bu dövrü 5, 10, 15 il də uzatmaq olar. Ancaq burada xəstənin yaşı da əhəmiyyət kəsb edir. Məsələn, insanın 50 yaşı varsa, onun yaşadığı 70 yaşında dünyadan köçürsə, onu 20 il yaşatmağa çalışırıq. Ancaq ehtə var ki, 23 yaşındadır, onu 50 yaşına qədər yaşatmaq kifayət qədər çətindir".

N.Qasimov vurğuladı ki, dünyada xərçəng xəstəliyinin tam müalicə olunub-olunmaması müzakirə obyektidir: "Dün-

ya onkoloqlar hər bir yere toplaşır. Bu il də sentyabr ayının sonu, oktyabr ayının əvvəlində Barselonada görüş olacaq. Dünyada sübut olunmuş bir müalicə metodu yoxdur. Hamısı ya-lançı sarı mətbuatın yaydığı dezinformasiyalardır. Bəd xassəli proses faciə deyil, adi xəstəliklər kimidir. İnsanlar uzunömürlü olduquna görə bu xəstəlik onlarda baş verir. Deyirlər ki, niyə əvvəllər xərçəng yox idi. Çünki Çar Rusiyası dövründə orta ömür 43,7 olub. İndi isə orta ömür müddəti 71 yaşıdır. Xərçəng xəstəliyi də yaşla bağlı bir xəstəlikdir. Gənclərdə də, uşaqlarda da var, ancaq çoxluq təşkil etmir. Xərçəngin tam müalicəsi var, onu əhalidən gizlədirirlər demək yanlış hərkətdir".

Bu xəstəliyə qalib gəlmək üçün yeganə metod isə vaxtaşırı müayinələrlə xəstəliyin erkən aşkarlanmasıdır. Baş onkoloq da tövsiyə edir ki, 35-40 yaşından sonra insanları profilaktik baxışdan keçməlidirlər: "İkincisi, özündə hər hansı narahatlıq hiss edən insan həkiminə müraciət etməli, sonra müayinələrə getməlidir. Ancaq insanlar həkimə gəlmədən 30 yerdə müayinədən, rentgəndən, analizlərdən keçir, ancaq hələ həkimə müraciət etmir. Əgər şübhə varsa, onkoloq baxmalıdır. Əgər yerli həkimlərlə razılıq olmayıb xarici ölkədə həkimlərə müraciət edərsə, orada aldığı sənədi leqallaşdırmalıdır. Yeni oradakı konsulluqda təsdiq etdirməli, burada tərcümə etdirib Xarici İşlər Nazirliyində leqallaşdırmalıdır ki, sənədi öncə dövlət tanısın".

Q Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda barama mövsümü başlayıb

KTN-dən yerlərdə məcburi qurd paylama barədə məlumatlara münasibət açıqlandı

"Səbr ilə halva olar, ey qora səndən, bəslənən atlaz olar tut yarpağından". Bir neçə həftədir Azərbaycanda məhz bu atalar sözündəki kimi, səbr ilə atlaz əldə olunması prosesi başlanıb. Bu həftələr baramaçıqlıq üçün mühüm əvəzdir: rayonlarda barama yetişdirəcək şəxslərə qurdun paylanması həyata keçirilir. Qurdun alanlar 40 gün müddətində onu tut yarpağı ilə bəsləməlidirlər. Ki, məhsul əldə edib onu sata bilsinlər...

Baramaçıqlıq Azərbaycanda ötən əsrin 70-ci illərindən inkişaf etməyə başlayıb. Sovet dövründə barama yetişdirmək hüququ kəndlərdə tut bağı olan şəxslərə verilirdi. Daha doğrusu, Kənd Soveti sədrləri barama qurdunu alıb, bağında tut ağacı bol olan sakinlərə paylayırdılar. Müstəqillik dövründə iqtisadiyyatın əksər ənənəvi sahələri kimi, bu sahə də dərin tənəzzül yaşayıb. Ta ki, 2014-2015-ci illərdə neftin dünya bazar qiyməti kəskin ucuzlaşıb, ondan gələn gəlirlər azalanadək. Həmin illərdə hökumət Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun, xüsusilə də aqrar sahənin inkişafını prioritet elan edib. Bu proses dövlətin ciddi dəstəyi əsasında baramaçıqlığın

yenidən dirçəldilməsinə də əhatə etməkdədir.

Hazırda dünyada ən böyük ipek istehsalçıları Çin, Hindistan, Özbəkistan və Braziliyadır. Dünya üzrə xam ipek istehsalının 84 faizi, ixracın isə 54,1 faizi Çinə payına düşür. Buna görə də dünya bazarında ipek parça memulalarının qiymətlərini, başlıca olaraq, Çin istehsalçıları müəyyən edir. Dünyada ipek istehsalının həcminə görə Hindistan ikinci yerdə olsa da, yerli əhali arasında ipek parçalardan istifadə geniş yayıldığı üçün istehsal, əsasən, yerli tələbatı ödəyir və nəticədə ölkə beynəlxalq bazarlarda ipeyin qiyməti-

nin formalaşmasında iştirak etmir. Özbəkistan ipek istehsalının həcminə görə dünyada 3-cü yeri tutsa da, istehsal olunan ipek keyfiyyət baxımından Çin ipeyinə aşağı olduğu üçün beynəlxalq bazarlarda onun bir kiloqramının qiyməti mövcud bazar qiymətinə 1-1,5 ABŞ dolları əşığı müəyyən edilir.

Təcrübə göstərir ki, ipekçiliyi inkişaf etdirmək istəyən ölkələrdə barama istehsalı daim dövlət dəstəyi görür. Məsələn, Avropa İttifaqında yaş barama istehsalçılarına dəstək olaraq, barama toxumları kümçü ailələrinə pulsuz verilir. İstehsalçılar yaş barama məhsulunun satışında tam sər-

bəstdirlər. Özbəkistanda dövlət tərəfindən pulsuz verilən bir qutu barama toxumu müqabilində dövlətə təhvil verilən 50 kq-dan artıq yaş baramaya görə mükafat müəyyən olunub. Bu sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələr üçün vergi güzəştləri var, idxal edilən xammal və materiallar isə gömrük rüsumlarından azaddır.

Cənub qonşumuz olan İranda dövlət yaş baramanı tedarük edib yerli emal müəssisələrinə daha ucuz satmaqla bu sahənin inkişafını təşviq edir. Nəticədə İranda ipek istehsalının həcmi ilbət artır. Türkiyədə isə yaş baramanı kümçülərdən xüsusi yaradılmış kooperativlər birliyi, keyfiyyətdən asılı olaraq, satın alır. Bundan əlavə, birlik fermerlərə pulsuz ipekqurdu toxumları paylayır, təlim kursları keçirir, yemləmə məntəqələrində dezinfeksiya işləri aparır.

Beləliklə, aydın olur ki, ipekçiliyə dövlət dəstəyi tətbiq edən Azərbaycanın bu addımı dünya təcrübəsi ilə uyğunluq təşkil edir. Bu dəstək isə kifayət qədər həcmlidir. Belə ki, dövlət ipek qurdunu Çindən alıb yerli istehsalçılara pulsuz verir. Eyni zamanda Çindən məhsuldar tut tingləri alınıb gətirilərək bağlar salınıb. İndiyədək 3,5 milyon tin gətirilib. Bu bağlardan istifadə də kümçülər üçün pulsuzdur. Bundan əlavə, emal müəssisələrinə təhvil verilən hər kiloqram yaş baramaya görə dövlət tərəfindən kümçülərə 5 manat subsidiya ödənilir.

2017-ci ildə "Azərbaycan Respublikasında baramaçıqlığın və ipekçiliyin inkişafına dair 2018-2025-ci illər üçün dövlət proqramı" təsdiqlənib. Proqramda baramaçıqlıq və ipekçilik sahəsində beynəlxalq tələblərə uyğun milli standartların yaradılması, ipekçiliyə marağın artırılması məqsədilə dövlət dəstəyi mexanizminin təkmilləşdirilməsi

nəzərdə tutulur. Nəzərdə tutulur ki, proqramın icrası nəticəsində 2025-ci ilədək yaş barama istehsalı 6 min tona çatdırılsın.

Son 3-4 ildə göstərilən dövlət dəstəyi barama istehsalında ciddi artım əldə olunmasına imkan verib. Belə ki, 2015-ci ildə ölkədə cəmi 236 kiloqram yaş barama istehsal edilmişdisə, 2016-cı ildə bu, 70,7 tona, 2017-ci ildə 245,2 tona, 2018-ci ildə isə 514 tona çatdırılıb. Kənd Təsərrüfatı naziri İnam Kərimov verdiyi açıqlamaya görə, bu il 800 ton yaş barama istehsalı planlaşdırılıb. Belə ki, bu il dövlət büdcəsi hesabına Çindən 20 min qutu hibrid ipekqurdu sənaye toxumları gətirilib. Bunun 16 875 qutusunu Qax Damazlıq İpekçilik Stansiyasında, 3 125 qutu isə Zaqatala, Balakən və Ucar rayonlarında fəaliyyət göstərən kümçülər tərəfindən inkubasiyaya qoyulub. 10 günlük inkubasiyaya dövrü başa çatdıqdan sonra mayın ilk həftəsindən başlayaraq barama qurdları 38 rayonun 5000-ə yaxın kümçüsünə bölgü əsasında əvəzsiz olaraq paylanılıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən verilən məlumata görə, bu il Azərbaycanda ilk dəfə olaraq 42 ipekçi mütəxəssis müəmmadi olaraq ipekqurdlarının bəslənməsi prosesi dövründə kümçülərə yardım edir, onlara məsləhət və tövsiyələr verir.

Onu da bildirik ki, son illərdə bir sıra aqrar istehsal sahələrində olduğu kimi, baramaçıqlıqla bağlı da yerlərdə məcburiliklə bağlı narazılıqlar var. Bu günlərdə redaksiyamıza daxil olan məlumatlarda barama qurdunun kəndlərdə icra nümayəndələri və bələdiyyə sədrlərinə bir çox hallarda məcburən verildiyi bildirilir. Bu məlumatlarla bağlı Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri

Vüqar Hüseynovun "Yeni Müsavat"la dediyinə görə, barama yetişdirilməsi çox gəliri bir sahədir: "Baramanı insanlar əsas iş yerlərindən ayrılmadan, böyük əziyyət çəkmədən yetişdirə bilərlər. Qurd pulsuz verilir, tut tinqi pulsuz verilir. Cəmi 40 gündən sonra əldə olunan yaş baramanın kiloqramı 4 manatdan kümçülərdən alınır, üstəlik, 5 manat da dövlət tərəfindən subsidiya verilir. Bu qədər gəlirin qarşılığında kiminsə barama yetişdirməyə məcbur edildiyini söyləmək nə qədər realdır?"

KTN rəsmisinin bildirdiyinə görə, hər bir rayona qurd onun imkanlarına uyğun həcmdə verilir: "Bu, dövlət vəsaiti hesabına alınıb gətirilən toxumdur. Onu yem bazası olmayan rayona vermək məhv etmək deməkdir. Rayonlara bölgü yem bazası potensialına uyğun aparılır. Bir sıra rayonlarda insanlar qurd almaq üçün növbəyə dururlar. Elə yerlər var ki, bir neçə ailə birləşib böyük həcmdə qurd yetişdirir. Bir ton yaş barama cüzi əziyyət həsrinə 9 min manat gəlir əldə etmək imkanı deməkdir. Rayon yerləri üçün bu, kifayət qədər böyük məbləğdir. Bu baxımdan, kiminsə zorla barama yetişdirməsi inandırıcı deyil".

V.Hüseynovun sözlərinə görə, "Şəki İpek" ASC tərəfindən bu günə qədər 34 rayondan 4873 kümçü ilə müqavilə imzalanıb: "İpekqurdu toxumu paylanan digər 4 rayon üzrə kümçülərlə müqavilələrin bağlanması davam edir. İyunun ilk on günlüyündə artıq yaş baramanın təhvil verilməsi prosesi başlayacaq. Bu il təxminən 800 ton yaş barama istehsalı proqnozlaşdırılır, mövsümün yekununda yaş barama istehsalının proqnozdan yüksək olacağı istisna edilmir".

Q Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 115 (7285) 28 may 2019

Qarnında əkiz qardaşını gözdirən oğlan

Malayziyada nadir görünən bir hadisə baş verib. Ölkənin "Bernama" xəbər agentliyinin yazdığına görə, 15 yaşlı oğlan qarnında "əkiz qardaşının dölünü" daşıyır. BBC-nin xəbərinə görə, indiyədək əkizini özü ilə gözdirən oğlan ağırlardan şikayətləndikdən sonra xəstəxanaya aparılıb. Oğlanın anası "Bernama"ya deyib ki, "döl bütün uşaq kimi bütün orqanlara malik olub".

Tibdə "döl içində döl" kimi tanınan hal Malayziyada ilk dəfədir ki, mediaya çıxır. Oğlanın 38 yaşlı anası deyib ki, döl üçün bütün dəfn ayinləri icra edilib və o, yerli qəbiristanlıqda torpağa tapşırılıb. Xəbərlərdə deyilir ki, dolun əl-ayaqları və cinsi orqanı da olub. Ana deyib ki, dölün yalnız ağı və burnu formalaşmayıbmış. Yeniyetmə əvvəlcə yerli rayon xəstəxanasına aparılısa da, oradan Keda şəhərindəki Sultan Əbdülhəmid xəstəxanasına köçürülüb və burada dölün çıxarılması əməliyyatı keçirilib.

İt komasına meteorit düşdü

Kosta Rika şəhərində içində it olan bir komaya nadir meteorit düşüb. Aprelin 23-də Aquas Zarkas şəhərinin atmosferinə paltaryuyan maşın ölçüsündə meteoroid düşüb. Yerə düşəndə o, yüzrlərlə kiçik hissəyə parçalanıb. Bir kiloya yaxın çəkisi olan hissəcik evin damını zədələyib və nahar masasının üstünə düşüb. Meteoritin daha bir kiçik hissəsi isə itin qaldığı komanı dağıdıb, amma it bundan zərər görməyib.

Problem ondan ibarətdir ki, meteoritlər uzunömürlü deyillər və birinci yağışdan sonra yox ola bilərlər. Arizona Ştati Universitetinin press relizinə əsasən, mayın 20-də mütəxəssislər Aquas Zarkasdan 20 kiloqramlıq meteorit yığmağa nail olublar. Fraqmentlərdən biri də it damında aşkarlanıb.

2018-ci ildə xəbər verilmişdi ki, Miçiqaş ştatının Qrand-Repids şəhər sakini meteoritdən qapının arxasına dəstək üçün istifadə etirmiş. Həmin meteoritin 100 min dollar qiyməti var idi.

17 gün meşədə həşərat yeyərək sağ qalıb

Havay adalarında Amerika xilasediciləri 17 gün öncə itən qadını tapıblar. Bu barədə "The New-York Times" nəşri xəbər verib. 35 yaşlı Amanda Eller mayın 8-də itib. O, həmin vaxt meşədə haykinq məşğələlərinə qatılmışdı. Xilasedicilər onu Toyota RAV4 markalı maşında, meşənin yanındakı dayanacaqda tapıblar. Salonda onun mobil telefonu, pulqabı və bir butulka suyu olub. Maşının açarları isə sol tərəfdəki qabaq təkərin altında gizlədilib.

Qadının valideynləri xəbəri əməliyyatı təşkil edə bilməyib. Elleri tapana 10 min dollar mükafat verilecəyi vəd olunmuşdu. Daha sonra bu məbləğ beş dəfə artırılıb. 24

ilə məşğul olanda geyinmək üçün losina olub. Onu tibbi yardım göstərmək üçün xəstəxanaya çatdırıblar.

17 gün meşədə qalan Eller güclü günəş yanığı alıb, ayağını qırıb, biləyini yaralayıb. Xəstəxanada olanda fizioterapevt və yoqa üzrə təlimatçı bildirib ki, ona məlum olan marşrut üzrə gəzəndə ciğirləri çaşdırıb və itib. "Mən geri qayıtmaq istəsəm də, intuisiyam məni başqa tərəfə yönləndirirdi. Adətən mən öz instiktimə etibar edirəm", - bunu da qadın deyib.

Ellerin sözlərinə görə, maşına doğru qayıtdığını düşünəndə hər dəfə meşənin daha dərinliyinə gedirmiş. "Mən o qədər sürətlə ariqlayırdım ki, bu gedişlə sağ qalacağımı düşünürdüm", - bunu da qadın deyib. Ayağını qıran qadın eyni zamanda yeməyi də çətinliklə tapırmış. O, gecələr meşənin yarpaqları ilə bürünür və çirkin içində yatırmış. O, qabağına çıxan hər şeyi yeyirmiş: çöl giləməyvelərini, bədənində gəzən həşəratları.

QOÇ - Şəxsi taleyinizdə böyük dönüşə başlamaq üçün konkret addımlar atmağa başlayın. Xırda məişət problemlərinə, eyni zamanda dedi-qoduya əbas yerə enerji itirməyin. Təklifləri qəbul edin.

BUĞA - Hədsiz dərəcədə uğurlu gündür. Bu proqnozun reallaşması üçün əlinizdən gələni etməlisiniz. Aktiv olun. Yeni simalarla görüşləriniz, uğurlu sövdələşmələriniz də gözlənilir.

ƏKİZLƏR - Ulduzlar bəxtinizə uğurlu zaman kəsiyi yazıb. İstər qarşılıqlı münasibətlər zəminində, istərsə də iş prinsipində nailiyyətləriniz saysız ola bilər. Bir şərtlə ki, əsəblərinizi qoruyasınız.

XƏRÇƏNG - Bayram gününü rahat tərzdə yola salsanız da, ertəsi günü müəyyən qədər gərginlik içərisində başa vuracaqsınız. Xüsusən də işlə bağlı xoşagəlməzliklər mümkündür. Hər halda tədbirli olun.

ŞİR - Bu gün uğurlu işgüzar sövdələşmələriniz gözlənilir. Təşəbbüskarlığı əldən verməyin. Baxmayaraq ki, ümumi işlər passivdir, nəzərdə tutduğunuz işləri başa çatdırmağa bilərsiniz.

QIZ - Yalnız qonaqlıq və səfərlər üçün düşərlə ərafədir. Maliyyə və fəaliyyət sahəsində isə gərginliklə üzləşə bilərsiniz. Bu arada vaxt tapıb müqəddəs ziyarətgahlara da baş çəkin.

TƏRƏZİ - Şəxsi perspektivlərinizi reallaşdırmaq istiqamətində sizə mane olanların sayı durmadan artır. Odur ki, görəcəyiniz işlər barədə heç kimə informasiya verməyin. Bir az qapalı olun.

ƏQRƏB - Maliyyə problemlərinizin mövcudluğuna baxmayaraq, hər iki gündən razı qalacaqsınız. Çalışın ki, görəcəyiniz işləri sistem halına salasınız. Qətiyyət tələskənliyə yol verməyin!

OXATAN - Yaxşı olar ki, hər iki gündə bütün işlərinizi saat 16-ya qədər yekunlaşdırasınız. Çünki sonrakı ərəfə münasibətlərlə ola bilər. Bu arada yeni sövdələşmələrdə iştirakınız da gözlənilir.

OĞLAQ - Qərarlarınızdan dönməyin. Ən azı ona görə ki, Göy qübbəsi düz yolda olduğunuzdan xəbər verir. İkitərəfli danışıqlarda iştirak etməyiniz gələcək karyeranızda böyük rol oynayacaq.

SÜTÖKƏN - Bəri başdan anlayın ki, hər iki təqvimdə işləriniz hədsiz dərəcədə çox olacaq. Xüsusən də axşam saatlarında bərk yorulacaqsınız. Bu səbəbdən də sonrakı ərəfəni istirahətə həsr edin.

BALIQLAR - Hər şey çıxardığınız qərarlardan asılı olacaq. Tərəddüd etdiyiniz məsələlərdə etibar etdiyiniz şəxslərin məsləhətlərindən yararlanın. Qonaqlıq və əyləncələr üçün münasib vaxt deyil.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Oğrunu maşını qaçırmağa peşman etdilər

Amerikanın Vikson ştatının sakini maşının oğurlandığını görüb onun "kapotuna" hoppanıb. Bu detalla bağlı videoyazı ABC News kanalında, mayın 25-də yayılıb. Telekanalın informasiyasına görə, 28 yaşlı Melissa Smit həmin məqamda maşına yanacaq doldurmuş. Həmin vaxt naməlum bir kişi sakitcə onun maşınına minərək, oradan uzaqlaşmaq istəyib. Amma qadın özünü maşının üstünə atdığı üçün oğru ətrafı görə və hadisə yerindən uzaqlaşmağa bilməyib. Odur ki, maşını dayandıran oğru onun içərisindən sahibəsinin çantasını götürərək uzaqlaşdı.

Xəbərdə qeyd olunur ki, Smit o qədər də ciddi travmalar almayıb. Hazırda polis maşın oğurluğuna cəhd edən şəxsin ya-xalanması üçün lazımı əməliyyat tədbirləri keçirir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.